

Svetima kariuomenė padarė žalą kultūrai

Penktadienio žinios iš Lietuvos

Vilnius, birželio 12 d. (Elta) – Lietuvos paminklotvarkos departamentas praneša, kad Lietuvoje dislokuota svetima kariuomenė padarė milžinišką žalą kultūrai. Nemaža jos padalinių yra įsikūrę paminklinės reikšmės objektuose. Štai, pavyzdžiui, architektūrinį ansamblį – Šapiegių rūmus su parku Vilniuje nusiaubė karinė radioelektronikos vadų mokykla. Ansamblio regeneravimas kainuos apie 90 milijonų rublių.

Tiek pat lėšų reikės ir okupacinės kariuomenės suniokiotos Trinitorių bažnyčios bei vienuolyno būklės atstatymui. Rusijos kariuomenės reikmės tebe naudojami architektūros, istorijos, gamtos paminklai ir kitose Lietuvos miestuose, kaimo vietovėse. Paskaičiuota, kad visų sovietinės kariuomenės suniokiotų Lietuvos kultūros paminklų regeneravimui iš viso reikės 290 milijonų rublių.

Vaidina kariuomenės išvedimą

„Spektaklis“ – taip Krašto apsaugos ministro pavaduotojas pulkininkas Jonas Pauzuolis pavadino veiksmus, kurie imituoja buvusios sovietinės kariuomenės išsikraustymą iš Lietuvos. Dėl jo pradžios dar sausio 17 dieną Maskvoje susitarė Vytautas Landsbergis su Borisu Jelcinu. Tačiau per pirmuosius tris mėnesius po susitarimo iš Lietuvos buvo išvesti 253 kariškiai.

Dabar, artėjant referendumui, iš Jonavos rajono Rūklos gyvenvietės išsikraustė desantininkų mokymo centras, iš Pabradės išgabenta dalis tankų, šarvuotųjų bei amunicijos. Tuo tarpu į Kazlų Rūdįje dislokuotus dalinius atvežta apie pusė tūkstančio naujokų. Taigi, rusų kariuomenės Lietuvoje yra tiek kiek ir buvo.

Referendumas

Nors referendumo dėl svetimų kariuomenės išvedimo nedelsiant diena birželio 14-oji, tačiau pagal galiojančius nuostatus, jis jau prasidėjo daugelyje rinkiminių apylinkių. Iš anksto ateina balsuoti tolimų reisų vairuotojai, kiti asmenys, vykstantys į užsienio komandiruotes ar turistines keliones.

Politinių kalinių sąjungoje

Lietuvos politinių kalinių sąjungos taryba už viešus pareiškimus, prieštaraujančius sąjungos sprendimams, ir posėdžių praleidimą iš šios sąjungos prezidento narių atšaukė Viktorą Petkų.

Paminklas nužudytiems Rytprūsioje

Mikytuose, prie kryžkelės Tilžė-Pagėgiai, Vokiečių bendrija „Edelweis“ pastatė paminklą 1944-1947 metais nužudytių badu numarintų Rytprūsio gyventojų atminimui. Birželio 20 dieną paminklas bus iškilmingai atidengiamas ir šventinamas.

Svarstomi švietimo klausimai

Šiandien Trakuose baigė darbą Šiaurės tarybos koordinacinės grupės konferencija švietimo klausimais. Kalbėta vadybos, užsienio kalbų mokymo metodikos, mokyklų

kompiuterizacijos ir psichologinės tarnybos klausimais.

Lech Walesa: „Aš su lietuviais nekariausiu“

Varšuvoje įvykusioje spaudos konferencijoje Lech Walesa pasakė, kad Lietuvai ir Lenkijai reikia būti geromis kaimynėmis. Yra mūsų žmonių, pasakė jis, kurie myli savo buvusią žemę, o lietuviai bijo, kad mes bandysime ją atgauti. Mes galime mylėti savo istoriją, lietuviai – savo paminklus mūsų teritorijoje. Ir aš garantuoju, kad Lietuvos niekas nepuls ir nedalins. Reikia nugalėti seną mąstymą, ir tas laikas jau artėja. Mus jungs atvira siena. Aš su lietuviais nekariausiu, aš noriu juos mylėti, – pasakė Lech Walesa.

Lietuvos Karaimų kultūra – Europos unikumas

Rugšėjo mėnesį Europos rašytojų kongresas Liuksemburge rengia konferenciją, skirtą labai mažoms literatūroms Europoje saugoti. Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkas Vytautas Martinkus pasakė, kad į šią konferenciją ruošiamasi pasiųsti Lietuvoje gyvenančių karaimų atstovus. Karaimų kultūros išlikimas Lietuvoje (taigi, ir Europoje), Martinkaus žodžiais, tikrai yra unikalus reiškinys. Karaimams sugrąžinti jų maldos namai Vilniuje – kinės. Trakuose, kur daugiausia gyvena šios tautos šeimų, yra karaimų muziejus.

Trumpos žinios

Šiaulių miesto kamerinis choras „Polifonija“ ir Minsko valstybinis kamerinis orkestras birželio 12 d. pradėjo koncertų ciklą „Bažnytinės muzikos šėdėvrai“. Pirmieji koncertai, kurie vyks Kaune, Šiauliuose ir Vilniuje, yra skiriami Gedulo ir vilties dienai. Bus atliekama vokiečių kompozitorių baroko ir klasicizmo gedulinga bažnytinė muzika.

Lėktuvu iš Frankfurto prie Maino į Vilnių atvežti įžymaus lietuvių rašytojo, publicisto Vytauto Alanto palaikai. Jis mirė 1990 m. balandžio mėnesį Detroito. Vykdamas velionio valią, urna su jo pelenais bus perlaidota Kaune, Petrašiūnų kapinėse. (V.P.)

Nori ginti Latviją nuo perversmo

Ryga, birželio 10 d. – Latvijos Gynybos Taryba atmetė pulk. V. Kandalovsky pasiūlymą apsaugoti Latvijos vyriausybę nuo galimų bandymų ją nuversti, praneša Radijo Riga. Latvijos Gynybos Taryba, saugumėdama, kad politinė padėtis Latvijoje yra stabili ir kad vyriausybė tebevaldo kraštą, pareiškė laikanti tokį pasiūlymą nederamu – atsiduodančių noru kištis į Latvijos vidaus reikalus.

Pulk. Kandalovsky yra pirmininkas Kareivių Koordinacinės Tarybos – organizacijos, kuri pastoviai priešinas Pabaltijo nepriklausomybei. Be to, nuo pereinamųjų metų rudens Kandalovsky yra buvusios Sov. Sąjungos karininkų Pabaltijų vadas, veiksmuose spirts prieš greitą pulkų išvedimą iš Pabaltijo.

Vilniuje vykusiame seminare „Vyriausybės ir Parlamento santykiai įstatymų leidybos ir įgyvendinimo procese“, prasidėjusiam birželio 3 d., dalyvavo parlamentų atstovai iš Latvijos, Estijos, Švedijos, JAV, Didžiosios Britanijos, Prancūzijos, Slovėnijos, Vengrijos ir Lietuvos. Lietuvos delegacijai vadovavo Aukščiausiosios Tarybos vicepirmininkas Bronius Kušnickas, kuris pareiškė, jog tokių renginių vertė yra neįkainojama – jie padės demokratiškai išrinktiems parlamentams profesionaliau dirbti. Svečius ypač domino šiandieninė parlamento krizė.

Nuotr. Tomo Strėbalius, Lietuvos Aidas

Europos Bendrijos vystymas atsimušė į dar vieną kliūtį

Liuksemburgas, birželio 10 d. – Neužteko to, kad danai atmetė Maastrichto sutarties dėl Europos suvienijimo įvedimą, tuo iššaukdami abejones ir kituose Europos Bendrijos kraštuose, šiandien Europos Bendrijos tolimesnė vienybės veikla vėl užkliuvo, kai Vokietija, Britanija ir Prancūzija atsisakė padidinti jų teikiama ekonominei pagalbai keturioms neturtingiausiosioms iš EB-jos dvylikos kraštų. Su EB Egzektyvinės komisijos prašoma 66 milijonų dol. pagalba šiems kraštams buvo norima pakelti pragyvenimo standartą Ispanijoje, Portugalijoje, Airijoje ir Graikijoje, kad jų ekonomijos būtų pasirodusios dalyvauti naujosios regioninės valiutos – ecu įvedime 1999 metais.

Tačiau Liuksemburge įvyksiančiame EB finansų ministrų posėdyje turtingesnieji nariai atsisakė padidinti mokėjimus vadinamosioms „keturioms neturtingosioms“ valstybėms, argumentuodami, kad jų kraštai dabar patiria ekonominių sunkumų ir kad dabartinė pašalpos skalė turinti būti nepadidinta iki 1997 m.

Neturtingieji stato sankcijas

Atsakydami į tai Madridas, Lisabona, Dublinkas ir Atenai išėjo, kad jie blokuosiu naujų narių – Austrijos, Švedijos, Suomijos ir Šveicarijos – priėmimą, kol jie jausis užtikrinti, kad jie nebus apleisti lėtoje regioninio vystymosi kelionėje. Šis įvykis dar didesniu debesių aptemdo birželio 26-27 d. Lisabonoje vyksiantį EB viršūnių susitikimą, kada numatyta spręsti ir naujų narių priėmimo klausimą ir problemas, susijusias su Danijos atmetimu Maastrichto sutarties birželio 2 d. vykusiame referendume.

Ši sutartis, pavadinta jos pasirašymo miesto Olandijoje vardu, po dvylikos mėnesių sunkių derybų ir pasirašyta pereinamųjų metų gruodžio mėnesį, įpareigojo visus 12 EB kraštų sukurti bendrą piniginių vienetą ir centrinę banką ir taip pat siekti bendros užsienio ir saugumo politikos. Bet ši sutartis galiosanti tik kai ją paskirai patvirtins kiekviena iš dvylikos EB valstybių.

Likusieji žada siekti pritarimo

Po to kai danai referendume

labai maža balsų dauguma ją atmetė, likusieji kraštai pasisidėjo dėti pastangas, kad ši sutartis jų kraštuose būtų ratifikuota ir įvesta, nežinurint, ar Danija jos laikysis, ar ne. Tačiau kol kas jie dar nesutaria dėl visiemis priimtino legalaus būdo, toki pažadą ištesėti.

Šią savaitę Britanija, kurioje vienintelėje Britanijos pasirašymas po Maastrichto sutartimi buvo karštai diskutuojamas

Parlamente, pasiūlė priedą sutarties, kuriame aiškiai būtų apribojama Briuselyje esančios egzekutyvinės komisijos galia. Toks priedas ne tik patenkintų Maastrichto sutarties partitumų abejonų, bet ir duotų pagrindą Danijai prarasti antrą referendumą dėl sutarties priėmimo.

Jie atsisakė atnaujinti derybas dėl sutarties išbaimės, kad ji naujų derybų neatlaikysianti.

Pabaltiečių delegacija apsilankė Rusijos ambasadoje

Kėlė kariuomenės išvedimo reikalą

Washington, DC, birželio 9 d. – Jungtinių Baltų Amerikiečių Nacionalinio Komiteto (JBANC) nariai šiandien susitiko su Rusijos ambasados pareigūnais: ministru patarėju Sergeju Četverikov, patarėju Vladimiru Averčev ir antrąja sekretore Rousina Voikova. Estų Amerikiečių Nacionalinė Taryba atstovavo Mari Ann Rikken, Amerikos Latvių Draugiją atstovavo dr. Olgerts Pavlovskis ir JBANC atstovavo Sandra Aistars. Jie Rusijos atstovams įteikė laišką, pasirašytą arti 150 Baltų-Amerikiečių organizacijų, kuriame reikalaujama progreso Rusijos dalinių išvedimo iš Pabaltijo reikalą. Šio laiško nuorašai buvo įteikti JAV Valstybės departamentui ir Baltiesiems rūmams šios savaitės pradžioje.

Pradėdami susitikimą pabaltiečiai paaiškino: „Mes dirbome, remdami demokratiją ne tik Pabaltijo kraštuose, bet ir Rusijoje ir Nepriklausomų Valstybių Sandraugos kraštuose. Todėl mes esame labai susirūpinę Rusijos vyriausybės nerangumu išsiterėti tvarkaraštį dalinių išvedimui iš Estijos, Latvijos ir Lietuvos“. Nors rusai sutiko, kad daliniai turi būti išvesti iš Pabaltijo, jie pareiškė, jog tai ne politinė problema, o socialinė – kur apgyvendinti rusų karius ir jų šeimas.

Rusai priekaištavo, kad pabaltiečių derybininkai nori kalbėtis apie dalinių išvedimo tvarkaraštį, užuot pirmiau išsiterėję dalinių statuso sutartį. Rusai protestavo Rusijos kariuomenės pavadinimą „okupacine kariuomene“, primindami, jog jie kaip tik dėl to pripažino Pabaltijo valstybių nepriklausomybę, kad tuo norėjo atsisąjūdinti visokio sovietinio paveldo (legacy) Pabaltij. „Mes pasiemėme atsakomybę už buvusios Sovietų Sąjungos dalinius, bet mes nepriisiame „okupacinės kariuomenės“ vaidmens. Mes sutiktume padaryti kompromisą ir sakyti, jog tai yra svetimo krašto daliniai, kurie bus laikinai dislokuoti Pabaltij, bet bus išvesti“, jie argumentavo.

JBANC atstovai nesutiko su

Birželio 2 d. penkiais autobusais iš Kauno atvažiuo žmonės, pasiryžę budėti prie Parlamento, dėl jame vykstančios krizės. Jie nori, kad deputatai nepamirštų savo pareigų Lietuvai. Jie ejo aplink Parlamento pastatą, giedodami giesmes ir gūlojo kryžiumi prie Parlamento durų. Jie skandavo „Komunistai – lauk!“ ir nešė įvairius plakatus.

Nuotr. Raimundo Šuikos, Lietuvos Aidas

Lietuva neįsijungia į jokiais postsovietines Rytų sąjungas

Lietuvos AT priimtas Konstitucinis Aktas

Vilnius, birželio 10 d. –

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba pirmadienį birželio 8 d. priėmė Konstitucinį Aktą „Dėl Lietuvos Respublikos neįsijungimo į postsovietines Rytų Sąjungas“. Aktas aiškiai nurodo Lietuvos Respublikos neįsijungiant į jokiais buvusios SSRS pagrindu kuriamas naujas politines, karines, ekonomines ar kitokias valstybių sąjungas bei sandraugas.

„Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba, remdamasi 1918 m. vasario 16 d. ir 1990 m. kovo 11 d. aktais dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimo ir 1991 m. vasario 9 d. visos tautos pareikšta valia ir matydama pastangas bet kokių pavidalų išsaugoti buvusią SSR Sąjungą su visais jos užkariavimais ir ketinimais įtraukti Lietuvą į postsovietinio Rytų bloko gynybines, ekonomines, finansines ir kitokias „erdves“,

Nutaria:

1. Puoselėti abipusiškai naudingus ryšius su kiekviena valstybe, anksčiau buvusia SSRS sudėtyje, tačiau niekada ir jokiais pavidalų nesijungti į jokiais buvusios SSRS pagrindu kuriamas naujas politines, karines, ekonomines ar kitokias valstybių sąjungas bei sandraugas.

2. Veikla, kuria siekiama įtraukti Lietuvos valstybę į šio Konstitucinio akto pirmajame straipsnyje nurodytas valstybių sąjungas ar sandraugas, yra laikoma priešiška Lietuvos nepriklausomybei ir atsakomybė už ją nustatoma pagal įstatymus.

3. Lietuvos Respublikos teritorijoje negali būti jokių Rusijos, Nepriklausomų Valstybių Sandraugos ar į ją įeinančių valstybių karinių bazių ir kariuomenės dalinių“.

Aktą 1992 m. birželio 8 d. pasirašė Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Jelcinas atmeta ultimatumus trauktis iš Pabaltijo

Maskva, birželio 10 d. – Susitikime su vyriausiais rusų kariuomenės vadais, Rusijos prez. Boris Jelcinas pareiškė, jog dalinių išvedimo iš Pabaltijo valstybių problemos sprendimas „tėra įmanomas tik realizmo pagrindu; mes atmetame bet kokius ultimatumus“, kaip praneša ITAR-TASS žinių agentūra. Jis dar pridėjo, jog Pabaltiečių atsisaukimai CSCE Europos saugumo konferencijoje ir Jungtinėse tautosose tik „sukelia sumišimą“ ir tvirtino, kad Rusija neturinti jokių slaptybų politinių užmačių, kurias imtųsi įgyvendinti jos daliniai, dislokuoti Pabaltijo kraštuose.

Jelcinas taip pat pabrėžė, kad dalinių išvedimo problema yra daugiausia techniško pobūdžio: „Mes negalime savo dalinių išvesti į atvirą lauką ir mes niekuomet nesutiktume su dalinių išvedimu, kuris atrodytų kaip pabėgimas“. Jis dar pridėjo, kad dalinių išvedimo procesas galėtų būti pagreitintas, jei antroji pusė prisidėtų prie dalinių įkurdinimo.

KALENDORIUS

Birželio 13 d.: Šv. Antanas Paduvietis, Akvilina, Kunotas, Skalvė.

Birželio 14 d.: Šv. Trejybės šventė, Bazilijus, Digna, Eliziejus, Alka, Almina. „Baisiojo birželio“ paminėjimas, JAV Vėliavų diena.

Birželio 15 d.: Vitas, Krescencija, Jolanta, Tanvilas, Bergailė. Sovietai okupuoja Lietuvą 1940 m.

Birželio 16 d.: Adėlė, Benas, Julita, Tolminas, Jūra.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 5:15, leidžiasi 8:25. Temperatūra dieną 84 F (29 C), naktį 63 F (17 C), dalinai saulėta. Sekmadienis numatomas debesuotas, galimybė lietaus ir vėsenos oras.

REDAGUOJA Jonas Žadeikis. Informacinę medžiagą ir nuotraukas siųsti: 4048 W. 91st Pl., Oak Lawn, IL 60453. Tel. 708-424-4150

BIRŽELIO KETURIOLIKTOJI

PROF. ČESLOVAS MASAITIS

Kodėl? Kodėl vis neužmiršame našlaičių ašarų, kritusių tada, kai jų motulės lūpos sustingo tūndros šaltėje ir jau nebešaukė vardu anei mažos dukrytės Auksės, nei alkanos Jonelio? Kodėl? Argi per du tūkstančius metų užmiršom kankinius, kuriuos pirmiaisiais amžiais draskė žvėrys Romos Koliziejų? Ne, niekad neužmiršime kūdikių, kurie buvo „brandaus socializmo“ pasmerkti užtrokšti saulės įkaičiusiose gyvulių vagonuose už tai, kad jie gimė Sibiro kančios bedugnėje rėdantiuose ešalonouose. Joks laiko potvynis neįplaus iš mūsų širdžių paminklų, kuriuos pastatėme birželio keturioliktoji nužudytai laisvei ir visiems, kurie už Tėvynės ir jos laisvės meilę buvo numarinėti tarp Laptevo ledynų. Todėl mes minim ir minėsim per amžius, ne tik jų atminimą, bet ir Nuozūmos Imperijos sadistinių žiaurumų, kad jis daugiau nesikartotų.

Jau beveik du tūkstančiai metų milijonai kartoją Viešpaties maldą: „Teateinie Tavo karalystė...“ Tačiau pasaulyje žiaurumas vis tiek dar vis veikia. Jo gausu ir Tiananmenio aikštėje, ir Artimuosiuose Rytuose, Jugoslavijoje ir Karabache, net čia Amerikoje, kai daužome ir „pardome nekaltą žmogų už tai, kad kažin kas apdaužė pagautą nusikaltėlį. Sibiro maldaknygėje skaitome šį prašymą: „Viešpatie, pasigailėk ir tų, kurie mus persekioja ir kankina, duoki jiems savo malonę pažinti Tavo meilės saldumą“. Bet ar tie kankintojai atverė savo širdis šiai Viešpaties malonei? Argi ir subyrėjusio Bločio Imperijai, ne tie patys jos tarnai žudė sausio tryliktoją prie televizijos bokšto ir pernai liepos trisdešimt pirmąją Medininkuose? O kas tie kankintojai, kurie buvo suimti Klaipejoje už tai, kad kaimo rugpjūčio mėnesį bandė sugrąžinti į Lietuvą Sibiro ešalonų gaidynę? Tik pagalvokim, koksai šių atstovų dosnumas! Atvežė užstato net tūkstantį rublių (tik pagalvokim, beveik devyonis dolerių!), suvyniotus į savo „moralės“ skrepetą, išauštą iš kruvinų gyslinių. Ar Rainių miškelio žudynių organizatorius Raslanas ir vokiečių Honeckeris nesijaučia saugūs buvusiojo Sovietų Sąjungoje? Kas juos ten saugo? Ar ne subyrėjusio „brandaus socializmo“ kūrėjai, kurie savo laimėjimus grojo Sibiro ešalonų dundesio melodijom? Ar dabar jie jau gailisi, kad Sibire badu numarino dešimtis tūkstančių kūdikių? Ar Lietuvoje nebėra Raslano ir Bakučionio buvusių sebrų, ar ten niekas jau nebeplėškauja ir nebežudo?

Todėl mes turime minėti komunistinio budelių rūpestingai paruoštą birželio tremimų sąrašą, ne tik pagerbdami jų suorganizuotų kankinimų nekaltas aukas, bet taip pat ir visam pasauliui primindami sužvejusių bedieviškos moralės gėdą, kuria pasipuošė ir dabar dar tūkstančiai išdidžiai paradauja

buvusiojo Sovietų Sąjungoje. Argi ne jų tarpe ir Maskvos derybininkai, kurie šiemet vasario 14 žadėjo to mėnesio pabaigoje vėl susitikti su lietuviais ir susitarti dėl grąžinimo iš Lietuvos išvežtų KGB dokumentų, bet iki šiol vis nesutinka apie tai kalbėti? Neuztenka vien tik su pagarbą minėti 1941 metais daugiau kaip 30 tūkstančių ištremtų lietuvių, jų Sibiro kančias už meilę Lietuvai, jų viltį, kurią skaitom Sibire sukurtoose užrašuose, pavadintuose „Nelaisvės gimęs kūdikis“:

Tad ištvermės, likimo sesės, neilgas mūsų vargo kelias. Lietuva visi kaip vienas grišim, į laisvą, brangią bočių šalį.

Bostono ateitininkai sendraugiai visuotiniame susirinkime. Išeil. antrasis iš dešinės dr. Česlovas Masaitis šio slapio straipsnio autorius.

komisarų Serov pasirašę slapta detalų įsakymą pasirodinti baltiečių deportacijai. Jame nurodyta, kaip paruošti deportacijų vykdytojus, deportuojamų sarašus, nurodoma skirti išvežamiems tik valandą ar dvi pasirodinti kelionei į tremimą. Taip pat ten įsakoma, kaip išskirti šeimas, net kaip jas pristatyti į geležinkelio stotis ir sugrąžinti į gyvulinius vagonus. Šis Serovo įsakymas buvo papildytas lietuvių išgamtų Zdanovičiaus ir Guzevičiaus, nurodant, kad Komunistinio Sadizmo Imperijos priešais yra ne tik buvę valdžios tarnautojai, politinių partijų nariai, šauliai ir visuomeninių organizacijų veikėjai, bet taip pat ir esperantininkai, filatelistai, visi, palaikę bet kuriuos ryšius su užsieniu, net buvę Raudonojo Kryžiaus darbuotojai, aktyvūs tikintieji ir visi, kas kada nors samdė bent vieną darbininką, neišskiriant ir šių „nusikaltėlių“ kūdikių. Šie įsakymai buvo apvankinti KGB viršininko Gaidukov'o patvarkymu ir pagal juos turėjo būti išgabenta Sibiro šalčio ir bado mirtingi 700 tūkstančių lietuvių – beveik trečdalis visų Lietuvos gyventojų. Dėl prasidėjusio karo jiems pavyko išgauti tik arti 35 tūkstančius, ir ši skaičių jie labai stengėsi papildyti kalinių ir kitų žmonių sadistinėmis žudynėmis.

Tai yra „garbingas“ Lenino, Stalino ir visų aktyviųjų komunistų partijos narių vardų įrašas į istorijos puslapius! Nemažiau paniekos verti ir tūkstančiai tūkstančių Gulago sargybinių bei prižiūrėtojų, kurie Sibire kasė „socializmo priešų“, įskaitant ir ištremtų šeimų kūdikius, kankinimus, nes juk ir šie nusikaltė sadistų kuriamo „rojaus“ griovimui. Ir kaip gi ne! Juk jie greičiausiai mylėjo savo motinas, nors jos ir buvo įrašytos į kuriamos komunistinio priešų sąrašus! Sibire šie ateitininkai „rojaus“ priešai buvo naikinami ne tik nepakeliamais darbais, badu, karceriais, bet ir „patogiai“ pastogė, su nuogais narais bei čiužinių, pagulvė ir antklodžių, taip gerai „šildomose“ barakuose, kad bemiegant prie lentų prisaldavo plaukai. Gulagų kančią pakankamai paliudija faktas, kad šiose stovyklose kaliniai vidutiniškai išgyvendavo nuo 2 iki 5 metų, taigi vidutiniškai kasmet daugiau kaip trečdalis visų kalinių numirdavo ir tik ypatingai atsparūs galėjo išgyventi ilgiau.

Kas dabar iš šios sugriuvusios sistemos kūrėjų ir jų pataikūnų prisimena šį jų sukurto „rojaus“ šedevrą? Kas? Dėl to ne tik tie, kurie išgyveno šias baisias kančias, ta prisimena, bet, patarįjant aukščiau cituotus senatoriaus T. J. Dodd žodžius, tai privalo prisiminti kiekvienas pasaulio žmogus, kurs tikrai yra žmogus, o ne iš beždžionės kilęs sadistinis homunkulus!

Kas tau pataria daryti bloga priešui, yra tavo paties priešas. F. F. Corso

KĄ VEIKSIM IR KAS VADOVAUS MAS STOVYKLAI

MAS CV praneša, kad moksleivių ateitininkų vasaros stovyklos ruošą sklandžiai vyksta. Stovykla bus Dainavos stovyklavietėje nuo sekmadienio, rugpjūčio 9 d. iki šeštadienio, rugpjūčio 22 d. Prašome atidžiai išsiaiškinti, kad stovykla baigiasi dieną anksčiau negu įprasta. Šis stovyklos sutrumpinimas duos moksleiviams progą atsigauti, kad pilnu protu pradėtų rudens mokslo darbus.

Stovyklos štabas jau sudarytas. Stovyklos vyriausiasis vadovas bus Audrius Polikaitis, MAS centro valdybos pirmininkas, komendantas Vytautas Čuplinskas, o kapelionas kun. Edis Putrimas. Vadovų sąstatą sudaro Keitū Dukavičius, Nida Gedgaudaitė, Asta Kazlauskaitė, Tomas Marchekas, Kazys Motekaitis, Marius Polikaitis, Rima Polikaitė, Rita Račkuskaitė, Marius Butkus ir Elena Tuskenytė. Stovyklos programoje numatyti įvairūs protą lavinantys, asmenybės brandinantys bei nuotaiką keliantys būreliai ir užsiėmimai. Stovyklą kviečiami tik lietuviškai kalbantys jaunuoliai, nes visa programa yra vykdoma lietuvių kalba. Stovyklos registracija vyksta paštu. Registracijos anketas galima įsigyti pas kuopų pirmi-

ninkus, arba skambinant 708-325-1837. Raginame visus neatidėliojant registruotis. Užsiregistruojantiems iki liepos 9 d. stovyklavimo mokestis bus sumažintas.

MAS CV

DR. ARVYDAS J. DAILIDĖ
DANTŲ GYDYTOJAS
2555 W. Lincoln Hwy. (Hwy. 30)
Olympia Fields, Ill.
Tel. (708) 748-0033
Valandos pagal susitarimą

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Rez. (1-312) 778-7679
Kab. (1-312) 582-0221

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Ophthalmologas/Akių Chirurgas
2636 W. 71st St.
312-430-6800
4140 W. 63rd St.
312-735-7708
Chicago, IL

TERESĖ KAZLAUSKAS, MD
VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
900 Ravinia Pl.
Orland Park, IL
Tel. 708-349-0887
Priklauso Christ ir Palos Comm. ligoninėms

DR. VILJA R. KERELYTĖ
CHIROPRAKTIKA
34 N. Cass Ave., Ste. B, Tel. (708) 512-0084
Westmont, IL 60559
Valandos pagal susitarimą

IGNAS G. LABANAUSKAS, M.D.
Specialybė – Kaulų ir sąnarių ligos ir chirurgija
Holy Cross, 2701 W. 68th St. Chicago
Tel. (312) 471-5573
9830 S. Ridgeland, Chicago Ridge, IL
Tel. (708) 423-0313, 425-9353
Valandos pagal susitarimą

DR. ELIGIJUS LELEIS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
4149 W. 63rd St.
Tel. 312-735-7709
217 E. 127th St.
Lemont, IL 60439
Tel. 615-723-0335
Pagal susitarimą

DR. RAMUNĖ MACIEJAUSKAS
DANTŲ GYDYTOJA
9356 S. Roberts Road
Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-2131
Valandos pagal susitarimą

DR. VILIJUS MIKAITIS
SEIMOS DAKTARAS IR CHIRURGAS
Family Medical Clinic
217 E. 127th St. – Lemont, IL 60439
Priklauso Palos Community Hospital ir Silver Cross Hospital
Valandos pagal susitarimą
Tel. (708) 257-2285

DR. ROMUALDAS POVILAITIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Tel. (312) 767-7575
5780 Archer Ave.
(6 blokas į vakarus nuo Cicero Ave.)
Valandos pagal susitarimą

JONAS V. PRUNSKIS, M.D.
ROGER TOLENTINO, M.D.
Gydytojai ir chirurgai
Anestezijos ir skausmo gydymo specialistai
Sherman ligoninė, Elgin, IL
Tel. 708-886-8876

DR. DANA M. SALIKLIS
DANTŲ GYDYTOJA
10442 W. Cermak Rd.
Westchester, IL 60153
Tel. 708-531-1113
Valandos pagal susitarimą

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: 80.00. Foreign countries \$90.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeras nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo kvestą, atžymima, iki kada yra užsimekejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 mēn.	3 mēn.
U.S.A.	\$80	\$45	\$25
Kanadoje ir kitur (U.S.A. dol.)	\$90	\$50	\$30
U.S.A. savaitinis (šešt. laida)	\$45	\$30	\$25
Kanadoje ir kitur (šešt. laida)	\$50	\$30	\$25
U.S.A. dol.) savaitinis			

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisyso nusiūti. Nesunaudoję straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamas gavus prašymą.

DR. KENNETH J. YERKES
DR. MAGDALEN BELICKAS
DANTŲ GYDYTOJAI
Pensilvanijos nuolaida
4007 W. 59 St.
Tel. (312) 738-5556
507 S. Gilbert, LaGrange, IL.
Tel. (708) 352-4487

DR. LINAS J. BARTUŠKA
DANTŲ GYDYTOJAS
Praktika su Dr. P. Toussaint
10835 S. Western Avenue
Chicago, IL 60643
Tel. (312) 238-1133
Valandos pagal susitarimą

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – širdies, plaučių, kraujotakos, artrito ir cukraus ligos.
Sąjauktas su Medicare
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71st Street, Chicago
Tel. (312) 434-8848 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6448 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirm. 3 v. p.p. – 7 v.v., antr. 12:30-3 v.p.p., trečd. uždaritas, ketv. 1-3 v.p.p., penkt. ir šešt. 9 v.v. – 12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(1-312) 778-8888 arba (1-312) 488-4441

DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
IŠSIPLĖTUSIŲ KOJŲ VENŲ IR ŽAIZDŲ GYDYMAS
ODOS AUGLIŲ IR KOSMETINĖ CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (1-312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 422-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė: vidaus ir kraujotakos ligos
Nechirurginis išsiplėtusių venų ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road.
Tel. (1-312) 588-2802
Valandos pagal susitarimą
Pirm., antr., penkt. 12-3 v.p.p., ketv. 2-7 v.v.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą
Tel. kabineto ir buto: (708) 652-4159

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val. vak.
išskyrus trečd. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE MCENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir 5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
81 St. ir Keen Ave., Justice, IL
Tel. (1-312) 585-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
2484 W. 71st Street
(1-312) 434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

DR. DOMAS LAKPUS
Praktika su
Dr. McElligott ir Dr. Adams
VIDAUS IR PLAČIŲ LIGŲ
15300 West Ave., Orland Park
708-348-8100
10 W. Martin, Naperville
708-355-8776
Valandos pagal susitarimą
Nakties metu tel. 708-857-8383

Kab. tel. (1-312) 588-0348;
Rez. (1-312) 778-5833
DR. FRANCIS MAZEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4256 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

Kab. tel. (1-312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 426-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
PETER STECY, M.D.
Y. CHRISTOPHER CHIU, M.D.
CESAR J. HERRERA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5827
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (1-312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 422-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kraiba lietuviškai)
Tikrina akis, paliecia akinius
2618 W. 71st St.
Tel. (1-312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts, Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. (1-312) 776-2880.
Rez. (708) 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
Valandos pagal susitarimą
Tel. (1-312) 585-7755

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center.
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 1-708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

Kab. tel. (1-312) 586-3166
Namų (708) 381-3772
DR. PETRAS ŽLOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
8745 West 63rd Street
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 3-6.
Šeštadieniais pagal susitarimą

Komunizmo palikimas:

UŽNUODYTA ŽEMĖ

Šiandien Rio de Janeiro mieste turi baigtis dviejų savaitių pasaulio vadų konferencija, kurioje rimtai diskutuota ir ieškota išeičių, kaip sulaukyti gamtos nuodijimą, kaip išvengti katastrofos, kai pasaulis prie jos priartėjo vos keli žingsniai. Fantastiškos filmo žinios, kaip kitų pasaulių būtybės gaudina žmones, bet šiuo kartą pats žmogus Žemėje sudarė tokias sąlygas, kad gal ryd ar poryt nebus įmanoma gyventi, kai Žemė gali įmirti negyvu dangaus kūnu, kokių erdvėje yra nesuskaitoma daugybė. Tikėkimas, ras vilties, kad žmogaus protas yra būda, vieningas visiems, veikiant, sulaukyti apokaliptinę nelaimę ir gyvybei egzistuoti sudarys sąlygas dar kelioms ar daugiau generacijų, iki pasaulio iškili šiandien mums nežinomi kiti pavojai.

Labai laiku, prieš Rio de Janeiro konferenciją pasirodė naudinga studija, kurioje faktais ir statistika pateikiami įrodymai, kas daugiausia nusikaltė žmonijai, kad ji atsidūrė jau ant slenkstio ir reikia šaukti S.O.S. Teisus, visuose Žemės kraštuose šaukiama, garsiai kalbama, kad daugiau ar mažiau kenkia gamtai, kad ji naikinama, kad tarša kenkia sveikatai, bet ne taip labai, kaip tai buvo daroma po II pasaulinio karo buv. sovietų imperijoje, ir kad tai buvo slepiama nuo pasaulio. Toji studija parašyta dviejų autorių – Marray Feshbacho ir Alfredo Friendly, Jr., vadinas *Eocene in the USSR*. Išleido Basic Books leidys.

Leninas savo viešpatavimo pradžioje skelbė, kad štai mes kuriame aukso amžių, kada nebus ne tik nusikaltimų, bet bus net nereikalingi įstatymai bausnė už nusikaltimus. Ir sukūrė „rojų“, apie kurį prašė ir jį *Pravda*, atskleidusi tai, kas iki šiol buvo paslaptis: buv. Sov. Sąjungoje kas ketvirtas suaugęs ir kas šeštas vaikas chroniškai serga. Ir dabar dar tėvai bijo vaikų skiepyti, nes labai dažnai ligoninėje vaikas užkrečiamas. Penktadalis ligoninių pacientų yra dėl užkrečiamų. Trūksta vienkartinio švirkštų, o sanitarinė priežiūra labai menka. Visų tų ligų priežastis – užterštas vanduo, trys ketvirtai geriamo vandens be filtrų ir kitų valymo priemonių netinka vartoti. Vien Angaros upė, tekanti iš gliausio pasaulio Baikalo ežero į Jėnysjū, į Antarktikos okeaną iš fabrikų per metus sunaša penk milijonų tonų visokių kusekmingų medžiagų, nuo kurių žūsta žuvis, ir taršalai plaukia iki Europos šiaurinių krantų. Vakarinio Sibiro Tom upė užteršta 40 kartų daugiau negu leidžia maksimalumas.

Visi žinome Černobilio nelaimę, bet tai tik mažas dalis to, kas buvo ilgai nežinoma, kai 1957 sugedus šaldymo mechanizmui rytiniame Urale, iš vieno fabriko į orą pateko 70 tonų radioaktyvių dulkių. Buvo evakuota 11,000 gyventojų. Kazachstane Ulba metalų dirbtuvių aplinkoje ir šiandien tebėra išmėtyta apie 100,000 tonų radioaktyvių dulkių, sukratų ir nailonines statines. Pačių rusų surinktom žinim radioaktyviom medžiagom užteršto vandens tūris sudarytų 500 milijonų tonų.

Bet pati didžiausia bėda prasidėjo, kai 1951 pradėjusi veikti slaptai, niekam pašaliniam neprieinama branduolinių bombų dirbtuvė Čiadiabinsk, vakariniame Sibire, pavojingas atliekas emė verst į Karačajaus

ežerą. Ilgainiui ežeras nuseko, pakraščiai išdžiūvo, atsirado daug dulkių, kurias vėjas tebenešioja po plačias apylinkes. Tose vietose radiacija tebėra didesnė nei Černobilio 24 kartus, jei ne daugiau.

Orą teršia ir anglių kasyklų bei plieno liejyklų kompleksai. Atliekos pilamos ir paliekamos be priežiūros. Lietaus vanduo žaloja podirvius, žemė netinkama sėjai, vandens gerti negalima. Pvz. Magnitogorsk per metus į atmosferą išmeta 870,000 tonų taršalų. Aplinkiniai gyventojai labiausiai serga plaučių ligomis. Kai ten lankėsi Rusijos respublikos sveikatos ministeris, o jam pasiskundė vietiniai gyventojai, jis negalėjo nieko gero pažadėti, tik pasakė: „Jei oras netinka kvėpuoti, tai mažiau ir kvėpuokite“.

Centrinėje Azijoje partijos aktyvas emėsi didinti žemės derlingumą, panoro daugiau išauginti medvilnės. Gerai išauginti, žemė pylė bet kokias trašas. Nežinoma, derlius buvo ar nebuvo didesnis, bet faktas, kad žemė buvo užnuodyta, podirvio vanduo netinka gerti, ir ten iš dešimties gyventojų septyni ligonys ar šiaip nedarbingi. Turkmenijoje dėl menko derliaus ir maisto trūkumo neščios moterys gimto silpnus vaikus, vienas iš trijų gimsta su aiškiais ligos simptomais. Net Maskvoje, kurią norima laikyti pavyzdinčiausia ir sveikiausią miestu socializmo pasaulyje, tik vienas iš dvylikos gyvena sveikoj aplinkoj, žinoma, tik partijos džiūnai.

Kai kitose šalyse vidutinis gyventojų amžius ilgėja, buv. sovietų imperijoje trumpėja. Kai kuriuose Sibiro rajonuose ir Donbaso apylinkėse vidutinis vyro amžius tik 42 metai; vaikų mirtingumas 27 kartus didesnis nei pvz. Prancūzijoje. Plaučių vėžys daugiau pakerta nei Amerikoje. Krasnodaro rajone, šiaurės Kaukaze, 1989 į kariuomenę nebuvo tinkamas nei vienas pašauktasis, o buv. visoj Sovietų Sąjungoje praėjusiais metais dėl sveikatos sutrikimo i kariuomenę netiko 52 procentai pašauktųjų. Knygos autoriai sako, kad jokiam kitam žemės kampelyje nėra taip pavojinga gyventi, kaip buv. komunistinėje imperijoje, kur žemė, oras, vanduo greit gali būti visai netinkami žmogui. Ir valstybė, apimanti šeštadalį pasaulio, taip nusigynė ir dar planavo užkariauti visą pasaulį.

Visai panašiai yra ir ten, kur komunizmo letena tikė 50 metų. Korespondentė Linnett Myers *Chicago Tribune* rašo, kad Lenkijoje, Silezijos rajone, dėl pramoninės taršos gyventi veik negalima. Dėl blogo oro vaikai negali žaisti kieme, pasodintų daržovių negalima valgyti. Žemė ir oras užteršti metalinė medžiagomis. Netinka nei vietiniuose vandenyse su gautos žuvis. „Jei ištraukei iš upelio žuvį, atiduok ją katinui, jeigu nori jį numarinti“, juokiasi lenkai. Ne tik ten, bet visoj Lenkijoje vidutinis vyro amžius tik 67, moters 76, kai Amerikoje 71 ir 78, o Švedijoje 74 ir 80. Labai panaši padėtis Čekoslovakijoje, Vengrijoje, Bulgarijoje ir Rumunijoje. Kiek geresnė buv. Rytų Vokietijoje, kur gyvenimo standartas buvo aukščiausias iš visų komunistinių šalių.

Žinoma gerai, kokį palikimą paveldėjo atsikūrusi Lietuva ir kokie nuodai teka buvusiu si-dabrinium Nemunu ar Nevežiu, kokie vandenys skalauja Nerungos ir Baltijos krantus.

Č. g.

Kas nugali kitus – stiprus. Kas nugali pats save – yra galingas.

Lao Tse

Susiraski moterį, apie kurią galėtum pasakyti: „Gal aš galėčiau rasti gražesnę, bet neradau geresnės“.

Pitagoras

ROMO KALANTOS „LAISVĖS LIETUVAI“ ŠAUKSMO DVIDEŠIMTMETIS

Paskaita skaityta Philadelphijoje 1992.V.17

Gyvojo fakelo – Romo Kalantos liepsnoje šauksmas „Laisvės Lietuvai“ karu su visom kitom mūsų tautos paskutinių dešimtmečių apraiškom, vedusiom Lietuvą į laisvės rytą, jau pridengtas palaimingosios 1990 m. Kovos 11, pakartojusios 1918 m. Vasario 16 akta, 1991 m. sausio 13 herojiška, istorijos puslapiuos neregėta, drąsa. Visa tai ne tikta sustabde okupantų tankų agresiją, bet jų vikrų traukimosi kūrų kraujo aukos pavyzdys pakėlė laisvės žygin visus bolševikinio blogio imperijos pavergtuosius. Pagaliau po 1991 m. rugpjūčio 19-22 įvykių, nugriovusių raudonojo Kremliaus viešpatius, imperiją pradėjus byrėti į šipulius, Lietuva pasijuto esanti laisva.

Vilniaus universiteto profesorius ir vienas iš Lietuvos Sąjūdžio pirmųjų Kazimieras Antanavičius yra nupiešęs Lietuvos kelią į laisvę šitoki įvaizdį: „Lietuva ejo į šią dieną per kančias, aukas, asaras, ejo klupdama ir vėl keldama, ejo prievartaujama ir alinama, ejo per benami gyvenimą miškuose, per asaras raudančių, per asaras gražuolių ažuoliukų – Lietuvos jaunuolių, žuvusių kovoje su pa-

BALYS RAUGAS

vergejaus, sumestų miestelių aikštėse, ejo per kankinimus kalėjimuose ir kančias Sibiro ledynuose, ejo per intrigu apgaules ir melo liūnus. Atrodė, kad palūžome, atrodė, ir lietuvių bėda, bėda, bėda, visą pokario laiką su šaknimis išrauti, niekad nebesusėdės. Bet ne! Lietuva pakilo, išsitiesė, tiesiasi, išsiveržė. Ir iš kur, rodos, tiek potencijos, tiek intelekto, tiek dvasinių turtų, iš kur ta stiprybė semiasi?

Prasidėjo, išsiveržė iš mūsų tautos istorinių gelmių, iš mūsų protėvių dvasios, iš mūsų 1863 m. sukilėlių prieš imperinius rusintojus, iš knygnešų, iš tautos atgimimo tėvų, iš bedalių valstiečių, emusių į rankas ginklus ir stojusių į kovą su raudonosios armijos interventais 1918 m., iš kovojusių ir kritusių už Lietuvos laisvę bei nepriklausomybę dvasių („Tevišės žiburiai“, 1989, Nr. 11).

Šiame dailiais žodžiais suauktame įvaizdyje glūdi visa eilė įvairiose formose šlovingų kovų epizodų, reikšmingų Lietuvos likiminių kelyje, į kuriuos prasmingai įsipina ir Romo

Kalantos užsiėmusios gyvasis fakelas su lakonišku šauksmu „Laisvės Lietuvai“, kviesdamas atsikelti Nepriklausomybės dvidešimtmečio paskutinį puslapių su laisvės netekimo tragiškuoju epizodu. To meto Lietuvai, išrikiavusi Kėvenių gimimui pavyzdingas tarynės grasas su sukarinta Šaulių sąjunga, 1940 m. birželį suklupo, nepakelusi kardo, įsileido tą priešą, nuo kurio didvyriškai apsigynė 1919 m. Nepasipriešino atsakomybę istorijai nesinėse ano meto vyriausybė, nepritarusi prez. Smetonai ir krašto apsaugos min. gen. Mus-teikiui, siūliusiems ginti šalies laisvę ginklu. Tada niekas nepaklausė nei kariuomenės, nei tautos nuomonės, tačiau atsakymo ilgai neteko laukti: 1941 m. birželio 22 d., pradedus karui, visuotinis tautos sukilimas įrodė, kad Lietuva ne savanoriškai įsijungė į sovietinį pragarą. O karo pabaigoje partizanų kovos, nusitęsios iš-tisą dešimtmetį, aiškiai liu-jo tautos valią gyventi laisvėje.

Iš jų kapų tarytum amžinoji ugnis tepkyla, ir amžinai kils, laisvės dvasia, žadindama jaunąsias kartas gyventi laisvėje...

Paminime tasias kovas, nes prielaida, kad jos veikė ir Romą Kalantą, yra pagrįsta. Ypač atskirų asmenų pavyzdžiai galėjo būti labai įtakingi, o tokių šviesių patriotizmo spindinių pavyzdžių buvo daug. Prisiminkime keletą. Štai gen. Pečiulionis, tarytum atsvara 1940 m. birželio 15 d. vyriausybės sprendimui, jau 1943 m., t.y. vokiečių okupacijoje, žymesniųjų intelektualų sušauktame susirinkime, kur buvo siūloma pritarti vokiečių sumanytai Lietuvos jaunimo mobilizacijai, pareiškė: „Tik vieną galvą turiu ir ją tik už Lietuvą padėsiu“. Tai taręs, susirinkimą apleido, o artėjant antrajai raudonajai okupacijai, šeimą išleides į Vakarų, pats išėjo pas partizanus. Kovose jo vardas garsėjo legendariškai.

Pulk. Vitkus – „Kazimieraitis“ (partizaninis pasivadini-mas), Dūkijos partizanų vadas, atsisveikindamas su broliu, vykstančiu į Vakarų, 1944 m. žemės nė žingsnį. „Aš jo trevo žemės nė žingsnio...“ Po šio jėto metų 1947 m. liepos 17 d., savo

Rimties valandėlė

KĄ TURI TĖVAS, YRA MANO

Švenčiausioji Trejybė yra Dievo vidaus gyvenimas. Tai yra didžiausia paslaptis. Jokia žmogaus išmintis negali pilnai suprasti Dievo paslapties, nes ji į žmogų ateina tik tikėjimu, meile ir viltimi.

Švenčiausioji Trejybė pasi-reiškia žmogui suprantamu būdu, kai jis galvoja apie tris asmenis, bet ne apie Dievą, kuris gyvena nuo amžių ir tik žmogui apsiereikę jį sukur-damas, jį atpirkdamas, jį apšviesdamas. Tai yra lyg vienas Dievas Tėvas mus sukūrė, lyg vienas Sūnus Jėzus mus atpirko ir iš nuodėmės išlaisvino, lyg vienas Šventoji Dvasia mus apšvietė ir mums vadovauja. Iš tikrųjų tas vienas Dievas viską padarė, kaip Jėzus Kristus yra pasakęs: „Visa, ką turi Tėvas, yra mano“ (Jn. 16, 15).

Suprantamas ir apaštalo šv. Pauliaus pasakymas: „Ko akis neregėjo, nei ausis negirdėjo, nei į žmogaus širdį neįėjo, Dievas prirengė tiems, kurie jį myli. Mums jį tai Dievas apreikė per savo Dvasią. Nes Dvasia visa tyrinėja, net Dievo gylbes. Nes kursai iš žmonių žino, kas yra žmoguje, jei ne jame pačiame esanti žmogaus dvasia? Taip pat ir kas yra Dievo, nė vienas nežino, tik Dievo Dvasia. Taigi, mes gavome ne šio pasaulio dvasią, bet Dvasią, kuri yra iš Dievo, kad žinotumėm, kas mums Dievo suteikta“ (1 Kr. 2, 9-12).

Žmogus žemėje gali tik su-prasti, kad jis save pažįsta. Jei ir netobulai, nes tas pažinimas keičiasi, tai bent šiek tiek, kaip sako šv. Paulius, nes pažįsta tik žmoguje esanti dvasia. Dievas

vadovietės bunkeryje sovietų karių buvo nukautas. Šių žodžių įkandim rūpi pri-durti ir karių, klastingai areš-tuotų 1941 m. birželio 14-17 d., liudijimus. Jų tardymus NKVD muose, dabar atsiderius NKVD archyvams, yra suimtųjų karininkų parodymų panašūmai. Čia suminėsiu gen. št. plk. Vaclovo Žadeikos tardymo ištrauką. Tardytojas: „Jūs tur-būt neneigsite savo priešikumo Tarybų valdžios įvedimui Lietu-voje“. Atsakymas: „Taip, šio fakto neigti neturiu teisės. Aš tikrai tarybų valdžios įvedimą Lietuvoje sutikau neigiamai ir tuo nerekioje stebėtis: aš lie-tuvis... savu laiku kovojau už sa-varankišką ir nepriklausomą Lietuvos valstybę, ir į bet koki

nuo amžių gyvena ir nuo amžių pažįsta savo tobulumą. Tas paži-nimas savo esmės, savo gėrio ir tobulumo gimdo Sūnų. Tarp Dievo ir Sūnaus meilė, kuri pasireiškia trečiuoju Asmeniu, yra Šventoji Dvasia. Bet tai tik netobulas palyginimas su žmo-gumi, nes Dievas pažįsta ir meilė reiškia tobulai, kai žmo-gus tik atsitiktinai ir netobulai. Teisingai sakoma, kad, jeigu žmogus tobulai pažintų Dievą, jis nebūtų jaus žmogus. Jeigu Dievas leistų žmogui save pažinti, jis jau nebūtų tobulas Dievas, kuris viską sukūrė prieš bilijonus metų, prieš neapskai-bijojamus laikus, o pats liko vis toks pats laimingas ir noris su žmogumi, angelais ir gal kitais kūriniais savo laimingumu dalintis. Tikta Dievas galėjo padaryti, ko negali padaryti daugelis žmonių, tai palikti žmogui, angelams laisvą valią apsispręsti. Užtat visi, kurie turi laisvą valią ir apsispremdimo galią, neša ir atsakomybę už savo apsisprendimus ir savo valios pasireikškimus.

Švenčiausios Trejybės šventė-jė, kada garbinamas Dievas visuose trijuose Asmenyse, reikia labiausiai prisiminti šv. Pauliaus žodžius: „Taigi, nuteisinti tikėjimu būkime ramybėje su Dievu per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, per kurį turime taip pat su tikėjimu pa-galba priėjimą prie tos malonės, kurioje stovime ir giliamės Dievo vaikų garbės girtimi“ (Rom. 5, 1-2). O šv. Jonas dar prieda: „Žiūrėkite, kokią meilę davė mums Dievas, kad va-dinames Dievo vaikais ir esame. Todėl pasaulis mūsų nepažįsta, nes jis nepažįsta jo“ (1 Jn. 3, 1). Kad pasaulis, tai yra žmogus žemėje, pažintų Dievą, kaip Šviesą, kaip savo Kūrėją ir Gel-bėtoją, kaip Apšvietėją Šv. Dvasią, tai krikščionybė, kurią prado Jėzus Kristus ir kurią saugoja Šventoji Dvasia, parodo Dievo vaikas, tikras Kristaus sėkėjas.

Tas pats šv. Jonas ir sako, „kad Dievas yra šviesa ir jame nėra jokios tamsybės... Bet jei vaikščiojame šviesoje, kaip ir jis pats yra šviesoje, mes turime vieni su jais draugystę, ir jo Sūnas Jėzus Kristus kraujas apvalo mus nuo kiekvienos nuodėmės“ (1 Jn. 1, 5, 7). Dievą gar-binti Švenčiausioje Trejybėje tai vaikščioti su juo, klausyti jo ir mylėti jį, kaip jis mus myli ir padeda jį pilnybės.

P. A.

(Nukelta į 4 psl.)

ŽVILGSNIS Į VILNIAUS SENAMIESTĮ

PETRAS MATEKŪNAS

25

Šv. Kazimiero architektas nežinomas. Jos planas – lotyniško krypties ausu plačia vidurine nava, virš kurios ant padantinių uždėtas didelis kupolas, kurio vidų puošia plokščių stuko pilastrai. Kupolas turi 40 m. aukštį ir 17 m. skersmens. Sienas viduje suskaldė platūs pilastrai su kapiteliais. Šoninių navų vietoje – eilė koplyčių. Didysis altorius pastatytas 16 šimt. Yra trijų aukštų ir papuoštas kolonomis su korintiniais kapiteliais.

Frontinis bažnyčios fasadas atgręžtas į Rotušės aikštę. Padalytas į tris tarpinius, kuriuos skiria ryškūs karnizai. Turi tris bokštus. Kampiniai bokštai yra žemesni už centrinį, uždengti keturiabriauniais šalmais su kryžiais. Portalas užstatytas neorokokiniu priangiu su bokštu. Iš lauko pusės kupolo viršūnė, turėjusi kunigaikščio kepurės (mitros) išvaizdą, 1867 m. buvo nuimta, bet 1941-1943 m. laikotarpyje buvo vėl pagal J. Muloko projektą atnaujinta.

Po II pasaulinio karo daug lenkų, įvykus repatriacijai, išvyko į Lenkiją. Tuomet Šv. Kazimiero bažnyčią perėmė lietuviai jėzuitai. Bažnyčios rektorium buvo paskirtas kun. J. Paukštis, SJ. 1949 b. bažnyčia iš-jėzuitų komunistų buvo atimta, altoriai sunaikinti ir joje įruošta sanitarinių technikos gaminių paroda, o dar vėliau – ateizmo muziejus.

Šv. Kazimiero bažnyčios kairėje pusėje stovi gražūs trijų aukštų buvusio didikų Bžostovskių rūmai, pasta-tyti 18 šimt. pabaigoje pagal prof. Martyno Knakfuso

projektą. Rūmai masyvūs. Triaukščiai su keturiomis dviaukščio joniškėmis kolonomis, kurios pabrėžia cen-trinio įėjimo vietą, o sienose piliastrai. Viršuje atika, kuri panaši į jo darbo atiką universiteto observatorijoje. Prie rusų komunistų okupacijos tuose rūmuose veikė Vilniaus Muzikos Konservatorija.

Taip pat gražūs ir didingi rūmai, kurie stovi prie šios aikštės, yra buvusio didikų Pacų, pastatyti 17 šimt. Rūmai masyvūs. Juos statė arch. J. Zaoras ir Predia-nis, kurie yra pastatę Šv. Petro ir Povilo bažnyčią An-takalnyje. Jie į rūmus įjungė ir ankstyvesnių amžių pastatų rūmų dalis, suteikdami jiems barokinį stilių. Šie rūmai buvo naudojami net du šimtmečius repre-zentaciniais reikalamis. Šiuose rūmuose buvo daromi net priėmimai, būtent, 1812 m. buvo surengtas iš-killingas priėmimas carui Aleksandrui I ir Prancū-zijos imperatoriui Napoleonui.

Be šių pastatų, kuriuos čia paminėjau, yra ir dau-giau, kurie supa šią aikštę. Jie ilgį pasižymi savo archi-tektūriniais stiliais, bet jų visų aprašyti neįmanoma, nes istoriniu atžvilgiu, kaip Rotušė ar Pacų rūmai, nepasižymi.

Čia dar noriu paminėti, nors ir keliais sakiniiais, Rotušės aikštę, nes jos istorija gana įdomi. Tai viena iš didžiausių aikščių Vilniuje. Toje aikštėje senais laikais veikė ne tik turgavietė, bet joje buvo atliekamos nusikaltėliams bausmės, bet įvykdomi mirties spren-dimai prie gėdos stulpo, vadinamo „Piloto“. Aplink „Pilotą“, kuris stovėjo arti Rotušės, po didesnių kan-kinimų, kad neliktų kraujo dėmių, bavarstydavo tas vietas smėliu. 17 šimt. prie „Piloto“ buvo pastatoma iš lentų padaryta platforma, vadinamas „Teatru“. Čia ne tik nuplaskdavo ir nuplūsdavo nusikaltėlių ausį, bet įvykdydavo ir mirties bausmę: nukirdavo galvą ir gyvą sukapodavo net į keturias dalis. Kūno dalis su-

degindavo arba pakabindavo prie kelių, kad žmonės matytų kaip baudžiami nusikaltėliai. Po bausmės įvykdymo „teatru“ išardydavo ir jo dalis sukdavo Rotušėje. Reikalui esant, jį vėl panaudodavo. Taip pat nusikaltėlius pakardavo toje pat aikštėje prie „Piloto“ stovinioje kartuvėje.

Visas bausmes įvykdydavo budeliai, kurie būdavo dažniausiai vokiečiai atvykę iš Vokietijos, kur jie bū-davo tuo darbu paruošti.

Rotušės aikštėje įvykdavo ir pramoginio pobūdžio renginius, kaip sakysim, akrobatų, komedijantų, meškininkų su dresiruotomis meškomis ir pusiau reli-ginio pobūdžio misterijos, pritaikytos įvairioms šventėms.

Taip pat toje aikštėje, kaip pažymi istorikas J. I. Kraševskis, 1581 m. buvo sudegintos protestantų knygos, 1794 m. balandžio mėn. 24 d., sukilėliai paskelbė sukilimo aktą, o kita dieną apie 4 val. po pietų pakorė Lietuvos etmoną grafo S. Kasakauską ir po kelių dienų Vilniaus bajorų maršalką I. Sveikau-ską.

Kai dar stovėjo senoji Rotušė, aikštė prie Rotušės buvo apsidinta topolio medžiais ir įrengtas vandens baseinas, o turgavietėje dvi eilės krautuvių. Vėliau krautuvelės buvo nugriautos, baseinas panaikintas, o medžiai visi iškirsti. Okupantai aikštėje, kai tik 1940 m. okupavo Lietuvą, netoli Dainkės Muziejaus rūmų, pa-statė iš cemento Lenino paminklą. Prasidėjus karui tarp Sovietų Sąjungos ir Nacinės Vokietijos, artėjant vokiečių kariuomenės daliniais prie Vilniaus, pa-minklas buvo nugriautas. Per Sovietų Sąjungos okupaciją toje vietoje stovėjo V. Mickevičiaus-Kapsuko paminklas, pastatytas pagal skulptoriaus P. Vaivados ir arch. P. Tamosevičiaus projektą.

(Bus daugiau)

HORIZONTAI

ATVELYKIO DOVANA TREMTINIAMS SIBIRE

Po beveik 50-ties metų pertraukos šalia kitų tenka laisvą susirašinėti ir su vienu iš giliausių buvusių Panevėžio gimnazijos abiturientų – Aleksandru Mikutavičiumi, išvežtu į Sibirą 1941 m. birželio 14 d. iš tėvynės, į kurią sugrįžo tik 1962 m., nemačiusiu 21 metus. Šia liūdnuo trėmimų suaktyvius 51-ųjų metinių progą idomu prisiminti, ką ten nutremti ir tolimąjį šiaurę veikė Mikutavičius ir kiti to meto Lietuvos jaunuoliai. Šiai skilčiai informaciją semiuosi iš asmeniško susirašinėjimo su dabar Kaune gyvenančiu Mikutavičium ir iš V. Jankausko straipsnio „Stebuklas Sibiro taigose“, paskelbto „Gimtojo krašto“ paskutiniame 1991 m. numeryje.

Kaip žinia, 1944 m. Altajaus krašte pasirodė leidinukas „Tėvynės ilgesys“. Kas gi jį leido? Pasak straipsnio „Gimtajam krašte“, tai Danutė ir Algirdas Rozmanai iš Panevėžio, Vaitija Dambraivaite, išvežta iš Utenos, Nijolė ir Algirdas Vaisiūnai – irgi uteniškiai, moletiške Janina Kumpinaitė ir Aleksandras Mikutavičius iš Panevėžio. „Kai pasirodė pirmieji numeriai, jie buvo dar jauni, tačiau šiandien jie jau nebegali visi prisiminti tų prie vieno stalo ir prisiminti tų lenų jaunystės metų... Lietuvoje gyvena tik keturi. Aleksandras Mikutavičius (gerai pažįstamo Kauno poeto kun. Ričardas Mikutavičiaus bendrapavardis, bet ne giminaitis – H.), bene daugiausia prisidėjęs prie šio leidinio ir bene labiausiai nukentėjęs...“

Aleksandras tuos laikus taip prisimena: „Dar gimnazijoje domėjau literatūra, svajojau ją studijuoti, mėginai ją rašyti. Ir čia, Sibire, pašalūsiai norėjau kurti. Vieną kartą pasiūliau draugams, patekusiems į tremtį iš gimnazijos suolo, susiburti ir literatūros būrelį ir išleisti laikraštuką. Mano idėja draugams patiko ir po savaitės, 1944 m. balandžio 16 d. per Atvelykį, mes jau laikėme savo rankenę ir literatūrinį žurnalą“. Surenkėme „literatūrinį vakarą“. Į vieną baraką sukvietėme savo motinas, broliukus, sesutes, senelius, kitus tautiečius. Kiekvienas perskaitėme savo kūrinį, mums plojo. Kokia tai buvo šventė! Su dideliu entuziazmu kūrėme ir toliau. Per vienerius metus prirašėme septynis „Tėvynės ilgesio“ saviuinius...“

Tas viešas kūrybos skaitymas teįvyko tik pirmam numeriam pasirodžius. Pasak straipsnio, „nors suaugusieji ir plojo, džiaugėsi, tačiau kartu jiems kilo ir baimė dėl savo vaikų. Reikėjo veikti slapčia...“, nors jie nemano, kad ilgesys gali būti nusikalstamas, jie nemanė, kad daro kažką prieš ką nors, jie nebijo kūrinių pasirašyti savo pavardėmis, nors žinojo, kad ir tokia nekalta kūryba gali prisausti nelaimę“.

KŪRYBINIS KRAITIS IR IŠDAVIMAS

Septintas ir paskutinis „Tėvynės ilgesio“ numeris išėjo 1945 m. gegužės 2 d. Literatūrinis būrelis iširo. Per metus buvo paskelbta 62 eilėraščiai ir 23 prozos kūrinių. Iš viso septynių numerių apimtis – 224 puslapiai. Tačiau su leidinio ir būrelio likvidavimu istorija, ypač kiek tai liečia Mikutavičių, nepasibaigė. A. Mikutavičius toliau pasakoja: „Atėjo 1946 metai. Karas jau buvo nutilęs, vis labiau svajojome apie grįžimą į tėvynę. Pavasarį pas mus

ėmė lankytis jaunuolis, ištremtas iš Kauno, vardu Mindaugas, gyvenęs rajono centre už 50 km. Jis irgi domėjosi literatūra, rašė eilėraščius. Mes, žinoma, parodėm „Tėvynės ilgesį“, kuris jam labai patiko. O motinai tas Mindaugas nepatiko. Atsakiau jai: „Mama, tu ir savo šešėlio bijai“. Mama buvo teisi: tas Mindaugas buvo KGB informatorius...“

10 METŲ LAGERIO

Netrukus pas Mikutavičių ir kitus buvo padarytos kratos, konfiskuoti „Tėvynės ilgesio“ numeriai, dienoraščiai ir kitkas. 1946 m. teismas Barnaule Mikutavičiui paskyrė 10 metų lagerio už tai, kad „organizavo nelegalų literatūrinį būrelį, kuris 1944-45 m. nelegaliai su draugais leido žurnalą „Tėvynės ilgesys“, o žurnalo turinys remėsi antisovietinėmis nuotakomis ir kitus panašius nusikaltimus, kaip antisovietinio turinio literatūros gaminimas ir laikymas, buržuazinės Lietuvos aukštindimas ir sovietinės valstybės diskreditavimas“. Taigi, pasak straipsnio „Gimtajame krašte“, už kiekvieną „Tėvynės ilgesio“ numerį A. Mikutavičius gavo po pusantro metų lagerio. Iš šio „honoraro“ atsiėmė 8 metus ir 8 mėnesius, gulagui nusinešęs gražiausius jaunystės metus, A. Mikutavičius į Lietuvą, kaip pradžioje minėjau, grįžo 1962 m., tėvynės nematęs 21 metus.

Kaip A. Mikutavičius laisvose rašo ir kaip straipsnyje minima, kelis dešimtmečius atrodė, jog tie leidiniai bus negrįžtamai prapuolet. Bet štai 1990 m. KGB Vilniuje teikėsi grąžinti reabilituoti šeiminių kūrinių kratos metu iš jo paimtus rankraščius, tarp jų ir tuos septynis saviuinius.

Su tais septyniais „Tėvynės ilgesio“ saviuiniiais susipažinęs V. Jankauskas savo straipsnyje nuotakais taip aprašo: „Vartant tuos ranka parašytus mokyklinio saviuvinio dydžio leidinius, sunku juos lyginti su normaliais žurnalais bei pogrindžio spaustuvių produkcija, nes šie saviuviniai tuomet nebuvo padauginti ir negalėjo turėti didesnio poveikio. Žurnalo numeriai tam ir nebuvo skirti. Vienintelis egzempliorius keliavo iš rankų į rankas ir buvo prieinamas gal tik dešimčiai kitų tremtinių. Kaip ir ant žurnalo, taip ir ant popieriaus parašyta „Sibiro lietuvių laikraštukas“, kaip ir neseniai išleistas lagerinės kun. S. Kiškio „Vilties maldos“, šis Altajaus krašte atsiradęs leidinukas buvo tarsi tremtinių malda už savo gimtinę, savo kalbą, savo tautą“.

Pernai birželio mėn. tik nedideliam skaičiui buv. 1941 m. Panevėžio gimnazijų abiturientų susirinkus Panevėžyje paminti 50 metų sukaktį nuo to laiko, kai jie gavo baigimo atestatus, A. Mikutavičius pasiskaitė 1944 m. sausio 24 d. Altajaus krašte rašytą savo eilėraštį „Draugams“, kurio dalį čia cituoju: „Šalta žiema. Naktis tyli/ Prieš miegą įsėinu į gatvę/ Nes liūdna, nyku kambary/ Su įkyria drauge – vienatvė/ Žvaigždėtą šis gilus dangus/ Dabar ir čia, ir Lietuvoje. Jis regi tolimus draugus/ Ir mane vieną šį svajojant.../ Dangus žvaigždėtą, bet tamsų/ Visur tylu, tik šunes loja/ Ir rodos man, kad jau esu/ Ne Sibire, o Lietuvoje“.

Viename iš paskutinio meto laiško buvęs ilgametis Sibiro tremtinys A. Mikutavičius rašo: „Rodos, dabar turėtume būti laimingi: juk Lietuva vėl laisva ir nepriklausoma. Bet... sunku

Kaunas Laisvės alėja. Prieškarinė nuotrauka

ROMAS KALANTA...

(Atkelta iš 3 p.)

kitos valstybės kišimasi į Lietuvos valdymo reikalus, aš žiūrėjau kaip į stipriojo prioritetą silpnajam. Todėl nei aš, nei kuris nors kitas lietuvis negalėjo sutikti su Tarybų valdžios įvedimu. Tai būtų prieštaravimas mano politinėms pažiūroms... Jeigu man vyriausybė būtų įsakiusi kovoti su raudonąja armija, aš, kaip kareivis patriotas, šį įsakymą besąlygiškai būčiau įvykdyęs...“

Šitokių būsimų milijonų kariuomenėje buvo daug... Kai per mūsų mintį prokasia šie vaizdai, rūpi šūkteleiti: kokia heroika būtų pasipuošusi Lietuvos laisvės kovų istorija, jei 1940 m. birželio 15 d. gen. Vitkauskas į Gudagų būtų išskubėjęs ne su baltom pirštėnėm bei duona ir druska sutikti okupantą, o su nuogu kardu būtų pastojęs jam kelią... Tegu ir būtų raudonasis siaubas neišvengiamai Lietuvos žemę nusiaubęs, bet šiandien Tėvynė vis vien būtų laisva, o prie gen. Vitkauskio palaikų Karo muziejaus sodelyje visa tauta lenktų galvas maldai ir pagarbai...“

Parafrazuojant Amerikos prezidento garsųjį posakį, ir mes galime išsakyti: „Tada laisvė mirė, nes nebuvo leista už ją mirti“... Ir kai dešimtmečio partizaniniai veiksmai, pristabę kolūkių organizavimą bei prielaidę rusišką valdymą, kraštą, sustoję, prasidėjo, sakytumėm, žodinės kovos fazė. Tai Katalikų bažnyčios kronikos informacijai tautai ir, svarbiausia, užsieniui – su pagalbos šauksmu. Tai buvo 1972 m. kovo mėnuo, o už poros mėnesių gegužės 14 d. švystelėjo Romos Kalantos fakelo liepsna ugninėmis raidėmis, lyg ir uždedama Katalikų bažnyčios kronikai šviesia bei prasminga dvizodė antraštė „LAISVĖS LIETUVA!“

Rašytojas Vytautas Alantas, miręs Amerikoje prieš dvejus metus, kurio pelenai, jo žmonos Irenos nusikrauti į Lietuvą, kaip tik š.m. gegužės 14 d. iš Vytauto bažnyčios palaidoti netoli Kalantos kapo, savo knygoje „Romos Kalanta“ (išleisto 1976) įvardina šį įvykį: „Dideli įvykiai neįkyla taip sau per vieną naktį: jie turi pribusti per ilgesnį laiką. Ašiu, karžygiškam žygiui Kalantą pastūmėjo niūri dabartinė Lietuva“.

Jausti tą laimę, kai tokia silpna dabar Lietuvos ekonomika. Kaip prastai mes dabar maitinamės. Žinoma, negalim skystis, mes nealkani. Juk kaip mes maitinomės lageriuose, tremtyje... Vakar buvo vasario šešioliktoji. Buvome tremtinių ir politinių kalinių surengtame minėjime. Kiek susirinko mūsų, senukų! O juk tada lageriuose, kalėjimuose, tremtyje visų buvusių, jaunųjų, kaip rašo šioje, kurio jaunystė prabėgo golgotos kelyje.

vos padėtis, bet nereikia užmiršti, jog ir prieš tai buvo galvą valingų ir maištingų prasi-veržimų prieš pavergėjus. Jie buvo kaip ir dirvos parengimas didžiajam Gyvyto Deglo žybtelėjimui“ (p. 8). Jis sumini keletą atvejų: „1956 m. Vėlinių vakara policija išvaikė maldininkus iš Kauno kapinių, o kažkas ant Nežinomąjį kareivio kapo uždėjo Lietuvos trispalvę. Policija puolė vėliavą nuimti, o žmonės ėmė giedoti Tautos himną. Buvo išsauti kariuomenės daliniai. Daug areštuota. 1957 m. vėl tas pats pasikartojo, bet policija iš anksto kapines jau buvo uždarysi. Suminėjęs eilę panaušų įvykių, rašytojas Alantas teigia: „Tad gal nebus per daug pasakyta, kad visa Lietuva krovė lauką Gyvyto Deglo liepsnomis žybtelėti gegužės 14 d. Romos Kalanta pašaukė lietuvių sukilti prieš vergiją!“ (p. 11).

Kauno miesto teatras su sodu ne tikai Kauno gyventojams, bet ir visai Lietuvai jau nepriklausomybės metais buvo tapęs meno šventove, skambėjusia didžiabais solistų Kipro Petrauskio, Antano Kučingio, Vincės Jonuškaitės, Juozės Augaitės ir kitų neuzmirštamo lygio solistų patriotinio turinio aidais, o šalia dramos teatro aktorai Kačinskai, Mironaitė ir kiti ėjo tuo pačiu tautiniu keliu. O, be to, nepriklausomybės dvidešimtmetyje Kauno teatre vyko veik visų valstybinio masto reiginiai: Vasario 16 minėjimai, prezidento pagerbimai, reikšmingi sukaktys ir t.t. Būta ir skaudžių atvejų: 1929 m. čia buvo atnaujinamas prieš min. pirm. Volde-mara, kurio adjutantas kapitonas Gudynas, savo kūnu uždegęs Voldemarą, buvo nušautas. Čia pagaliau 1940 m. liepos mėn. triukšmas iš Lietuvos laisvės duobkasiai, anot prof. Brazaičio, nusprendė, Kremliaus statytiniam režisuiant, palaidoti Lietuvos laisvę.

Okupacijų metais saugo naują teatrų kultūrą, didžiųjų dalimi patriotišką, lietuvišką, ir iš čia vėl sruveno į tautą samoningumo sūnių. Okupantas siuntė represijos ne kartą aštriais smūgiais kinto teatro šeimai. Štai tik keli pavyzdžiai: dramaturgas Inčiūra ištremtas į Sibirą, solistas Kučingis taip pat, režisierius Jurašas išguitas į užsienį... Taigi Kauno teatras buvo tarytum sąžinė, gelbėjusi ne tik tautinę kūrybą nuo išniekinimo, bet ir Lietuvos žmogų nuo sumenkinimo. Čia vyko minties, moralinis ir kultūrinis pasipriešinimas.

O kai okupacijos metais Karo muziejaus sodelio valstybinis reikšmės simbolis buvo sunaikinti, Kauno valstybinis teatras su savo sodo liepu šlamesiu sekė prasmingą Lietuvos laisvės metų istoriją, gaivinančią lietuvių širdį... Kai lankiausi Tėvynėje, tik ką

ataidėjus Vingio parko demonstracijų laisvės žodžiams, stabtelėjau prie plevėnančios Romui Kalantai skirtos amžinosios ugnies. Priklaupęs ant akmeninėmis plokštėmis išklotos aikštės, prie gyvų rožių puokščių, paskleisčių šalia liepsnelės, supratau, kodėl čia, o ne kur nors kitur savo ugnies misiją vykdė jaunasis karžygis Romas Kalanta.

1972 m. gegužės 14 d. buvo gražas sekmadienio diena. Vytautas Alantas savo knygoje užregistavo vienos liudininkės pasakojimą: „Išėjau iš teatro ir sutikau draugę, kuri matė Kalantą susideginant. Ji sėdėjusi ant suolo, kurio bežiūrint, atėjo ilgaplaukis jaunuolis ir atsėdėjo priešais ją ant kito suolo. Jis atsisėdė maždaug trijų litrų talpos stiklainį, pilną skysčio, ir pasistatė prie suolo. Ant kito užmetė plakatą su užrašu „Laisvės Lietuvai“. Ištraukęs užrašų knygutę, kažką įrašė ir nusviedė į šalį. Paskui jis užsuko ant suolo ir prabilo į susirinkusius praeivius, pasmerkdamas vergiją, ragindamas lietuvių nepasiduoti ir kovoti su okupantais. Baigęs kalbą, jis nušoko nuo suolo, nusiėmė nuo rankos laikrodėlį, nusiėmė batus ir, paėjęs ant pievelės, ėmė šlakstyti skysčiu.“

Paskui užsidėję cigaretę, o kitu degtuku padėję skysčiu persunktus drabužius, kurie bemaž užsiliepsnojo. Degdamas bėgiojo po pievelę... Kai žmonės puolėsi gelbėti, kai greit atsirado ir policininkai, jis bėgdamas nuo jų, šaukė: „Laisvės Lietuvai!“ „Laisvės Lietuvai!“... Po kiek laiko jis suknubo, prašė kulkos tiesiog į širdį. Nuvežtas į ligoninę, naktį mirė...“ (p. 24).

Karstas buvo pašarvotas Kalantų namuose. Jis skendo gėlėse, nusitęsusiame net į gatvę, o lankytojų eilė siekė visą kvartalą. Buvo paskelbta, kad ji laidos po 4 dienų Kleboniško kapinėse, kur žmonės ir rinkosi atiduoti Romui paskutinią pagarbą, tačiau karstą nugabeno į Romainių kapines.

AMERICAN TRAVEL SERVICE

9439 S. KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, IL 60642
TEL. (708) 422-3000
FAX (708) 422-3163

1992 METŲ KELIONIŲ TVARKARAŠTIS Į NEPRIKLAUSOMĄ LIETUVĄ

SKANDINAVŲ — per Kopenhagą
Birželio 29 iki liepos 11
Liepos 13 iki rugpjūčio 2
Liepos 27 iki rugpjūčio 8
Rugpjūčio 10 iki rugpjūčio 22
Rugpjūčio 24 iki rugsėjo 6
Rugsėjo 10 iki rugsėjo 26
Spalio 8 iki spalio 24

LUFTANSA — per Frankfurtą
Birželio 25 iki liepos 7
Liepos 12 iki liepos 28
Liepos 26 iki rugpjūčio 11
Rugpjūčio 4 iki rugpjūčio 27
Rugpjūčio 16 iki rugsėjo 1
Rugsėjo 1 iki rugsėjo 15
Spalio 4 iki spalio 20
Spalio 13 iki spalio 29

AUSTRŲ — per Vieną
Liepos 2 iki liepos 19
Liepos 19 iki rugpjūčio 1
Rugpjūčio 6 iki rugpjūčio 20
Rugsėjo 6 iki rugsėjo 19
Spalio 1 iki spalio 17

TAIP PAT TURIME 3 PILNAS EKSKURSIJAS PO LIETUVĄ

503. LIEPOS 2 - 19	EKSKURSIJA PO LIETUVĄ
Vilnius 4 naktys, Kaunas 3, Palanga 5, Vilnius 1, Viena 2 (Austrijos oro linija)	
504. RUGPJŪČIO 6 - 20	EKSKURSIJA PO LIETUVĄ
Vilnius 3 naktys, Kaunas 3, Palanga 3, Vilnius 1, Viena 3 (Austrijos oro linija)	
505. RUGSĖJO 1 - 15	EKSKURSIJA PO LIETUVĄ
Vilnius 4 naktys, Kaunas 3, Šiauliai 1, Klaipėda 3, Vilnius 1, Frankfurtas 1 (Luftansa oro linija)	

Kviečiame keliauti su grupe ar pavieniui. Kiekvienas galės pasirinkti tinkamą grįžimo datą. Taip pat galime sudaryti ir individualų kelionės tvarkaraštį pagal jūsų pageidavimus. **AMERICAN TRAVEL SERVICE**, kaip visuomet, sudarys patogias keliones už geriausias kainas.

Paaikšėjus, jog jis jau palaidotas, žmonės ėmė nerimauti, šūkauti. Policijai pavartojus jėgą, prasidėjo atkaklios muštynės. Minia pajudėjo teatro sodo link, šaukdama: „Laisvės Lietuvai! Žydai atgavo laisvę, dabar mūsų eilė! Laisvės jaunimui!“ Ir pan.

Ties Iglulos bažnyčia didžiulis policijos dalinys pastojė kelią. Kažkuris jaunuolis vikriai užsikorė ant bažnyčios kolonos ir iškabino Lietuvos trispalvę. Gatvės uždėjo Lietuvos himnas, tačiau jo užbaigti nebeteko: papildomi policijos būriai įgalino gaudyti aktyviuosius jaunuolius. Suėmė apie tūkstantį. Maištaujančių likučiai dar ėmė į policijos būstinę „Molotovo kokteilį“, išmuše knygyno vitriną, kur buvo išdėliota komunistinė literatūra. Geležinkelio stotyje pakilo trispalvė.

Penktadienį pasikartojo tie patys vaizdai. Pažymėtina, kad suimtųjų tarpe buvo ir valdžios pareigūnų vaikų.

Philadelphia 1975 m. kalbėjęs režisierius Jurašas paliko magnetofono juostelėje savo pasakojimus-ispūdžius: „...niekas netikėjo, jog taip elgsis jaunimas“. Ir pasakojo, kurį paskų Kauno įvykiai turėjo provincijoje. „Nuvažiuome“, sakė jis, — „gastrolių į Panevėžį naują kažkokį pastatą. Matome ant sienos užrašyta didžiulėmis raidėmis LAISVĖS LIETUVA! Ir ten policija suėmė 300 jaunuolių. Ant asfalto mačiau įrašus: „Rusai, lauk iš Lietuvos“. Darbininkai turėjo visą tą plotą išimti ir įdėti naują: dažai buvo nenuvalomi: niekas nežinojo, iš kur jie gavo tokių geros rūšies dažų“.

Po Kalantos susideginimo dar 11 žmonių, išryškindami Kalantos prasmą ugnies auką. Jis žuvo, kaip sakoma, ir laiku, ir vietoje, o svarbiausia — savo aukai suteikęs prasmingą turinį dvizodžio šauksmu LAISVĖS LIETUVA!

Tikriausiai nesame užmirę spaudos atgarsių savojoje ir kitataučių spaudoje, rašiusių su nuostabu pasigrožėjimu apie Romo Kalantos auką, įrodžiu-

sių, jog Lietuva yra kovojančiųjų už laisvę tautų avangarde. Ir didžiavomės, tarytum vaikai „pradinį mokyklų suoluose, sekdami istorijos puslapius apie Vytautą Didįjį, Žalgirio mūšio įkarštyje keičiantį pavargusių žirgus ir triuškinantį kryžiuočius.“

Gal įdomiausias atgarsis liudijimas, užregistruotas Vytauto Alanto leidinyje, yra prof. Antano Klimo ispūdis iš Romos: „Vieną dieną einu viena iš didžiųjų Romos gatvių — VIA MARULANA ir netikiai savo akimis: kaip sykius prieš Šv. Antano baziliką ant šviesiai geltonos sienos didžiulėmis spausdintomis raidėmis, žinoma, itališkai, užrašyta: PAOLA VI! FAI QUALCOSA PER LA LITUANIA CATHOLICA! Lietuvai! Lietuvai! Yra: Pauliaus VI, daryk ką nors padėti katalikiškai Lietuvai!“ Mačiau ir daugiau: GLORIA AL MARTIRI LITUANIA! — Garbė Lietuvos kankiniams ir kt. Sakoma, Romoje jų buvę 360.

Romo Kalantos auka rado atgarsį ir dailiojo žodžio kūryboje. Jau Alanto knygoje, išleistoje tuoj po susideginimo, išrašyti 7 eilėraščiai. „Karyje“ 1986 metais išspausdinta dramaturgo Anatolijaus Kairo triveiksmė drama „Ugnies daina“, išleista atspaudu ir, berods, įtraukta į Kauno teatro repertuarą.

Kalantos, gyvojo fakelo, ugnis, niekad neužges ne tik Kauno miestelio teatro sode, bet ji liks gyva kiekvieno lietuvi, mylinčio laisvę, širdyje, gaivindama viltį į šviesesnį Tėvynės rytojų... Ji paviešėjo nusitesėjusį šimtmečių tolumą šalia Pilėnų legendos...

Kai kylaame skrydžiui į šventąją Lietuvos žemę, žiaurios okupacijos puslindžio metų kančiomis nualintą, krauju apšlakstytą ir heroiskomis kovomis papuoštą, nepaprastai nestabtelėjo Kaune prie Vytauto Didžiojo muziejaus Nežinomąjį Lietuvos kareivio kapo ir užsikime į Kauno miesto teatro sodelį, kur su Lietuvos laisvės aušra įsižiebė amžinoji liepsnelė priminti Romo Kalantos šauksmui LAISVĖS LIETUVA!

PAVASARIO KELIONĖS Į VILNIŲ

Chicago—Vilnius—Chicago (ten ir atgal) **\$893.00**
Vilnius—Chicago—Vilnius **\$885.00**
(pačiam pasirūpinti transportaciją iš Vilniaus į Varšuvą)

GOLD WINGS TRAVEL
5348 N. Milwaukee
Chicago, IL 60630
Tel. 312-775-5700

LIETUVOS AIDAI

Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio,
8:30 — 9:00 v. vakaro.
Visos laidos iš WCEV stoties
1450 AM banga.

Adresas: 411 So. Norton Ave.
Willow Springs, IL 60480.
Tel.: (708) 839-2511. Tel-FAX 0870

REDAGUOJA ST. SEMENIENE, 6501 TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629. TELEF. (312) 925-5988

TAKAS Į PAŽINIMĄ

Dvi savaites Šiaulių logopedinių vaikų globos namuose vyko kvalifikacijos kėlimo fakulteto organizuoti kursai — kaip dirbti M. Montessori metodu. Kursus vedė pedagogė iš Chicago Stasė Vaišvilienė, kuri 25 metus vadovavo Beverly Montessori mokyklai.

Ne varu varomos, o savo interesu vedamos, šiuos kursus suvažiuo klausytojos beveik iš visos Lietuvos: Kauno, Panevėžio, Mažeikių, Akmenės ir pačių Šiaulių. Logopedės, pradinė klasių mokytojos, specialiuoju įstaigų auklėtojos ir Šiaulių pedagoginio instituto dėstytojų grupelė įdėmiai sekė kiekvieną pedagogės žodį. Juk ne kiekvienas žmogus gali ir sugeba sukaupti tokia didžiulę pedagoginę patirtį.

S. Vaišvilienė atsivėrė daug knygų, albumų, skaidrių ir nufilmuotų momentų iš mokyimo proceso savo mokykloje. Knygų padovanojo pedagoginiam institutui, o atsivertę filmuotą medžiagą demonstravo kursų lankytojoms ir studentams (mūsų viešnia vedė paskaitas dar ir studentams). S. Vaišvilienė apsilankius 41 lopselyje darželyje, paklausė, koks įspūdis jai liko. Buvo malonu išgirsti jos žodžius:

„Nors ekonomika dabar čia ir šlubuoja, bet mokyklinės įstaigos turtingos, ypač tos, kurios turi rėmėjų. Norėjusi ir ateityje matyti jas tokias ar dar gražesnes“.

Kursų paskutinė diena sutapo su Stasės Vaišvilienės vardinėmis. Ji mums daug padovanojo, o mes galėjome dovanoti tik gėles ir padėkos žodžius. Ši kartą atsiveikinant, bet neišsiskiriant sakau:

S. Vaišvilienės rankose žaidė ne viena vaikystė. Nelengva suprasti vaiko tylią sielos kalbą, o ji sugebo jį pakviesti pasitikti ryt dieną, pačiam ieškoti atsakymo... Mes panūdome sužinoti, kaip ji pakviesti, o ji parodė tą taką. Tai ieškantių takas. Jis niekada neužsilia. Dabar padrasintos eisime ir mes, nes M. Montessori metodika veda į didįjį pažinimą, kuris neturi ribų. Tai mokslas, kaip nešti širdyje meilę paukščiui, medžiui, gėlei ir kitam žmogui. Ji tą meilę nešė visą savo kelią ir mokė, kaip tą jausmą išsaugoti.

Nekantriai laukiame jos kitais metais, kad išmintingus žodžius išgirstų ir kiti pedagogai, besidomintys M. Montessori metodu.

E. Liumaitė

Rinkimams gražiai praėjus, Vanda Gruzdienė, buvusi daugelį metų 33-čios kuopos finansų sekretorė, New Haven, Conn., trumpai apžvelgė Donna Kamm visuomeninės veiklos apžvalgą, ypač A.M. Katalikių moterų sąjungoje ir pasiūlė, pakelti ją kuopos Garbės pirminke. Kun. Rapolui praėjus, visos sugiedojo „Ilgiausių metų“.

Donna Kamm staigmenos paveikta susijaudinusi padėkojo už visai nesitiktą garbę.

Po susirinkimo narės ir svečiai vaišinosi ir dalinosi išpūdziais, sveikindami ir linkėdami naujai valdybai sėkmės nelengvuose organizacijos darbuose.

MOTINŲ DIENOS MINĖJIMAS

Motinių dieną mūsų gamta puikiai pasipuošė orchidėjomis, pražydusiais krūmais ir medžiais, oras kvėpėjo. Šv. Mišias aukojo kun. V. Balčiūnas, OFM, už katalikių moterų intencijas ir už mirusias kuopos nareš. Šv. Mišių dovanas prie altoriaus nešė Angelė Šukis ir Irene Diktanas.

Po šv. Mišių visos narės ir jų šeimos nariai bei svečiai vyko į Amerikos Lietuvių klubą bendriems pietums. Klube laukė Šv. Kazimiero misijos pirmininkas — dabartinis klubo pirmininkas Klemas Jurgėla, ir kvietė į privatų kambarį, paruoštą katalikėms moterims, jų šeimoms ir draugėms. Pietų metu patarnavo klubo nariai.

Po pietų Valeria Leščinskas, naujoji kuopos vicepirmininkė, pasveikino visus — nareš ir svečius — tarė, kad šią Motinių dieną gerbiame mūsų Garbės pirmininkę Donna Kamm už jos ilgametę visuomeninę veiklą, ypač Moterų sąjungoje ir įteikė jai labai gražų albumą atminčiai. Donna Kamm susijaudinusi dėkojo visoms už dovaną, pareikšdama, kad ji jų niekad neužmirš ir maldose prisimins.

Po pietų visi dar ilgai svečiavosi ir dienos išpūdziais dalinosi.

G.

Kanadoje lituanistinio švietimo reikalus svarstė PLB Švietimo komisijos pirm. Milda Lenkauskienė, Katalikių moterų federacijos valdybos narė Monika Povilaitienė, Kanados LB Švietimo komisijos pirm. ir Toronto lituanistinės mokyklos vedėja Giedrė Paulionienė ir JAV LB Švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė.

Nuotr. Ramunės Kubiliūtės

IŠ MOTERŲ PASAULIO

*Indrė Marija Biskytė liepos mėn. pabaigoje su JAV Taikos korpusu vyks į Lietuvą, kur dvejus metus vadovaus smulkaus verslo išvystymo programai. Ji dirba su įmonių draugijomis ir bendrovėmis, siekiant Lietuvos laisvos rinkos ekonomijos atstatymo. Į Lietuvą vyks su 20 asmenų grupe, kurios tryluka narių dėstys anglų kalbą, o septyni — vykdys įmonių veiklos vystymą. Indrė Loyolos universitete įsigijo bakalaurą laipsnį, kur studijų pagrindu buvo anglų ir ispanų kalbos. Magistro laipsnį turi iš finansų ir ekonomijos mokslų. Indrė yra veikli visuomenininkė dr. Meilutės Indreikaitės ir inž. Kęstutis Biskis duktė. Nesvetima Indrei ir lietuviška veikla. Nuo vaikystės priklausė jaunimo organizacijoms, mokėsi lituanistinėse mokylose. Stipriai reikšėsi JAV Lietuvos Jaunimo sąjungos atgaivinime, aktyviai darbuosi Baltic Appeal to the United Nations, dalyvavo įvairių kultūrinių renginių bei politinių de-

monstracijų ruošos darbuose. Indrei linkime sėkmės Lietuvos laisvos rinkos ekonomijos atstatymo pastangose.

*Maria Rudienė, Balfo centro valdybos pirmininkė, vadovaus supažindinimui su debi-

Maria Rudienė

tantėmis-gintarėmis, kurias jų tėvai pristatys šį vakarą Hilton Palmer House vyksiančiame „Gintaro“ baliuje. Keturių šimtetinių debiutan-

LIKIMO UŽMEGZTAS RYŠYS

Praėjusių metų pabaigoje BALFO Philadelphia skyriaus valdyba, vadovaujama pirmininko F. Andriūno, suorganizavo šalpa Tremtinių ir Politinių kalinių sąjungai Lietuvoje. Prisidėjome ir mes, New Jersey lietuviai, Baltimorė ir Washingtonas. M. Raugienės pasiūlymu, kelios šeimos, taip pat ir aš su vyru, paruošėme pakelčius sausio 13 dieną Vilniuje žuvusiųjų šeimoms.

Šalpa pasiekė Lietuvą 1992 metų pradžioje ir, kiek girdėjome, buvo labai sąžiningai ir rūpestingai paskirstyta.

Kaip kiekvieną dieną, išėjus iš darbo vietos, pamačiau savo vyrą, kantriai belaukiantį, kad parvežtų mane namo. Tik įsėdus į automobilį, irgi, kaip kiekvieną dieną, apipyliau jį klausimais: „Kas naujo? Ką veikei šiandien?“ ir svarbiausia: „Ar yra laišku iš Lietuvos?“ „Yra“, — trumpai atsakė jis. „Iš ko? Ką rašo“, — tardžiau jį toliau. „Pamatysi“. Jo veido rimtumas ir neįprasta tylą pradėjo manų kelti nerimą ir rūpestį.

Vos įėjus į namus, jis man padavė laišką:

„Brangūs Tautiečiai,
Jums rašo žuvusios Sausio 13-ją Loretos Asanavičiūtės mama...“

Per kūną nuo šurpulių ir akys prisipildė ašarų. Mintyse prabėgo tos neužmirštos nakties vaizdai, matyti spaudoje, televizijoje ir filmuose: tamsa, tankiai, tokia didelė žmonių minia, sovietų kareiviai su ginklais, atkreiptais į tą minią, galų gale šūvių garsai, sužeistųjų ir nužudytųjų veidai.

Jautriausias ir sunkiausias uždavinys mano gyvenime buvo atsakymas į tos motinos laišką.

Artimu laiku ruošiuosi lankyti Lietuvoje, ir man bus garbė susipažinti su motina, kurios jauniausias dukters ir kitų žuvusiųjų tų neužmirštą naktį kraujo aukos dėka pasaulis pamatė tikrą komunizmo veidą ir atkreipė pilną dėmesį į Lietuvos kovą dėl laisvės ir nepriklausomybės.

Likimas užmezgė ryšį, tarp mudviejų šeimų, tarp dviejų motinų, gyvenančių taip toli viena nuo kitos. Tikiu, kad tas ryšys niekada nenutrūks.

Žibutė Masaitienė

DRAUGAS, šeštadienis, 1992 m. birželio mėn. 13 d.

5

čių mamytės, taip pat yra buvusios gintarėlės, tai — Vanessa Abrignani motina Donna Brazytė-Raymond; Tiffany Fox motina Cheryl Cernak-Fox; Kristin Krupaitės motina Margarita Rudytė-Krupienė ir Christine Rudytė motina Karilė Gedutytė-Rudienė. M. Rudienės dvi dukraitės debiutuoja šį vakarą. Šių dviejų debiutančių ir teta Rožytė Rudytė-Jurjonienė buvo „Gintaro“ baltiaus debiutantė. Maria Rudienė yra buvusi Chicago Lietuvių Moterų klubo pirmininkė, o taip pat 1963 ir 1970 m. „Gintaro“ baltiaus rengimo pirmininkė.

*Aldona Šoliūnienė, Chicagoje ir apylinkėse garbėjanti išskilingų vaizių paruošimu, paruošė labai skoningas vaišes birželio 5 d. Balzeko Lietuvių

Kultūros muziejuje vykusiam Lietuvos ambasadoriaus Stasio Lozoraitio ir jo žmonos Danielos Lozoraitienės priėmimui. Aldona Šoliūnienė už maistą ir patarnavimą, ne tik jokio užmokesčio nepriėmė, bet dar iš anksto prisuntė 250 dol. čekį Lietuvos ambasada Washingtone paremti. Savo darbą aukojo ir talkininkės — dukterė Rasa Poskočimienė ir giminaitė Anelė Poguzelskienė. Reikia pažymėti, kad Aldona Šoliūnienė ir kitais atvejais, priimant garbingus svečius, kaip Lietuvos AT pirm. Vytautą Landsbergį ir jo žmoną Gražina, Konsulų primetimui įvairioms tautoms Lietuvos nepriklausomybės atstatymą pripažinti ir kitomis progomis už vaizių paruošimą ir patarnavimą mokesčio atsisakė.

Chicago Lietuvių Moterų klubo „Gintaro“ baltiaus rengimo komiteto narės — Aušra Padalino, Irena Norbutienė ir Aldona Brazienė.

GIMTADIENIO STAIGMENA

A. Baleišienė, aktyvi birutinių gėgė, 3 d. Seklyčioje šventė gimtadienį savo šeimos ir birutinių ratelyje. Tai buvo maloni staigmena suakutvininkai. Iškilminga savo mamytės pasveikinimą suorganizavo dukra Alė Keželiene, teatralė, visuomenininkė, susitarusi su Pietų stalo birutinių kėmėmis M. Ališauskiene ir Gr. Musteikiene. Solenizantei nežinant, į puotą buvo sukviešti svečiai. A. Baleišienė atvykusi į Seklyčią pietums, nustebė ten radusi visą savo šeimą ir daug svečių ją katutėmis sveikinančių. Sukutvininkė šeimos narių ir birutinių šiltai pasveikinta: sugiedota „Ilgiausių metų“ ir įteikta graži dovanų. Birutinių vardu žodį tarė LDK Birutės draugijos pirmininkė, Z. Juškevičienė, o Pietų stalo vadovė, M. Ališauskienė įteikė puikiai žiedų gausa pasipuošusią gėlę. Na, o pats išpūdingiausias momentas buvo, kaip provalikais, pirmuosius žingsnelius bežengiantis, savo promociūtę gėlės žiedu pasveikino. Žinoma, suakutvininkė, priėmusi gėlę, vaikūtį pabučiavo ir džiaugsmo ašarą nubraukė. Būdinga, kad

sukutvininkę pasveikino net trys advokatai: žentas Algis Keželis, vaikaitis ir vaikaitės vyras advokatas. Buvo gražu matyti kaip šeimos nariai šiltu jausmu sveikino motiną, daug prisidėjusią prie jų auginimo ir mokslinio. Solenizantei tenka palinkėti dar daug saulėtų rytmečių.

Z.J.

Elena Vasyliūnienė, Bostono Lietuvių Moterų klubo veikli pirmininkė ir „Draugo“ Bostono skyriaus bendradarbė.

Amerikos Lietuvių Katalikių moterų sąjungos 76-tos kuopos valdyba. Iš k. I eil. — Garbės pirm. Donna Kamm, kuopos pirm. Dolores Jonaitis, vicepirm. Valeria Leščinska, II eil. — izdo globėja Elena Vilnis, protokolų sekretorė Rozalija Plepiene, finansų sekretorė Marija Zubrienė ir izdo globėja Vanda Gruzdienė. Trūksta izdininkės Irene Daktonas.

Birutininkė Antanina Baleišienė šeimos rateyje švenčia gimtadienį. Iš k. dukra Alė ir jos uošvė Keželiene, dukraitė Žibutė, jos sūnelis Sean ir suakutvininkė Antanina Baleišienė. Stovi žentas adv. Algimantas Keželis, vaikaitis adv. Robertas Keželis ir jo sužadėtinė.

Los Angeles „Spindulio“ ansamblio šokėjai, os. Dešinėje vadovė Danguolė Razutytė-Varnienė.

BIRŽELIO MĖNESIO APMĀSTYMAI

VLADAS VAILIONIS

Priartėjus tragiškų birželinų įvykių minėjimo laikui, reikia apmąstyti, ką lietuvių tauta iškentėjo ir ką Lietuvos partizanai, sudėję tokią didelę gyvybių auką, iš tikrųjų davė Lietuvai.

Lietuvoje išleisto knygoje „Sušaudytos dainos“ (1990 birž., išleido „Vagos“ leidykla) eiluo ta forma aprašoma Džukijos partizanų vestos kovos prieš Lietuvos okupantą ir lietuvišką išgamas – stribus. Įžangoje rašoma: „Grijtame i Tautos namus: vėl Vilniaus Arki-katedroje nuskambėjo giesmės, iškilo Laisvės skulptūra, tautai šventose vietose statomi kryžiai, vis plačiau mums atsi-veria pats skaudžiausias poka-rinės rezistencijos istorijos ir kultūros klotas. Tiksliau sakant, jis išsiveržia – sunkiai, skausmingai, netikėtai – kaip žolė pro kietus akmenų luitus. Nes gyvybingas tautos būtis taip kaip žolės ar nemirtingos dvasios nepajėgė užslėgti joks akmuo. Lygiai taip ir Džukijos krašte, sutrumpindamos iki šiol jas slėpusi baimė, kurtumo ir abejingumo sluoksnį, plūptelėjo šimtai širdi deginančių Lietu- vos partizanų dainų, surinktų ir sudėtų į šią knygą“.

Šioje knygoje sudėti eilėraš- čiai ir dainos nėra dabartinė kūryba, bet tų laikų, kai vyko Lietuvoje didžiosios kovos tarp NKVD (dabar KGB) ir mūsų partizanų. Pabaigoje rašoma: „Jos yra surinktos Džukijoje. Jose atsispindi pokario metų rezistencija, o ypač su ja susijusių žmonių jausmai ir svajonės. Dainų rinktinė sudaryta iš įvairių šaltinių: as- meninių dainininkų archyvų, iš sodžiose dainuojamų ir pasta- ruojų metu užrašytų dainų, taip pat perspausdinami pačių parti- zanų išleisti ir iki šiol išsaugoti dainų sąsiuviniai“.

Beskaitydamas šią knygą, matai, kokie baisūs ir skaudūs buvo pokariniai laikai. Čia atsi- spindi tie didieji žmonių tremimai, areštai ir kankinimai ir tos didžiosios mūsų tėvynės kančios. Jauni vyrai ir moterys, nenorėdami tarnauti oku- pantui, bet apsaugoti savo tau- tiečius nuo ištremimo, pakėlė tada ginklą prieš okupantą ir la- bai sunkiai kovojo devynerius metus. Varenos laisvės dainius, palydedamas tremtinius i Sibi- ra, rašo: „O norėtus apkabinti / Tėviškes plačius laukus – / Jaučiau, niekada negrišiu, /

Kapas Sibire man bus. (psl. 143).

Šioje knygoje skaitome ir apie lietuvių tautos nelaimę ir gėdą – apie išsigimčius stribus, kurie pamynę žmoniškumą, ar- timo meilę ir savąją sąžinę, žudė, kankino ir trėmė i Sibirą savo tautiečius. Eilėraštyje „Pa- žvelk, išdavike“ (psl. 142) tas pats Varėnos laisvės dainius klausia stribą: Kur sąžinė tavo, lietuvi, / Kur meilė gimtųjų namų? / O pažvelk, o pažvelk, iš- davike, / Kiek kraujo... skausmingų raudų! /

Paskutiniaisiais metais buvo par- vežami iš Sibiro ten mirusių kaulai ir palaidojami tėviškes kapuose. Taip pat buvo ieško- jimas partizanų palaikų ir perlaidojimas i naujai užvestus Partizanų kapus. Rasta ir ma- siniai partizanų kapai. Merki- nės miestelyje, po vidurinės mokyklos stadiono veja pa- laidota apie 600 Lietuvos parti- zanų.

Seirijų apylinkės baisenybės ir partizaninė veikla aprašo Elė Radzevičiūtė, gim. 1922 m. Ža- garių kaime, Seirijų valsčiuje. Nuo 1944 metų Šarūno rinkti- nės ryšininkė. Suimta 1947 m., tardoma Alytaus saugume, bandė nusižudyti (išoko i šulinį). Kalojo Vilniaus Rasų kalėjime, o 1949-1956 metais Kazach- stano konclageriuose. Gyvena Lietuvoje.

1946 birž. 26 d. jos motina, pa- stebėjusi, kad didelis dalinys NKVD artinasi Trako miško link, skubėjo i mišką pranešti apie tai šarūniečiams. Pri- artėjus jai prie miško, enkave- distai pradėjo apšaudyti ir ją. Tuo metu jau ir šarūniečiai užėmė pozicijas ir atidarė ugnį. Varnas (Pranas Vailionis), pa- stebėjęs, kad enkavedistai pra- dėjo apšaudyti ją, atsiskyrė nuo savo kovojančios grupės ir savo ginklo ugnimi bandė išgelbėti ją. Čia buvo persautos jam abi kojos. Kad ir sunkiai sužeistas, jis neapleido savo kovojančių brolių. Kovojo iki paskutinio šo- vinio, nušaudamas 6 enkavedis- tremimus ir 2 stribus, ir tik tada, nenorėdamas papulti gyvas i NKVD rankas, nusišovė pats save. Ir jo pomirtinis gulis bu- vo Seirijų miestelio aikštėje mėslo krūva. Kautynių eigoje buvo sunkiai sužeista ir ši Radzevičiūtė, vėliau paguldyta gatvėje kartu su žuvusiais partizanaiss.

Elė, pagerbdama eilėraštyje „Svelni daina“ Varną ir savo motiną, rašo: „Dejuoja, rauda

Trako giružė / Vakaras, rytas gailioms rasoms. / Ir seka tavo žygdarbi, mama, / Tartum legendą kartų kartoms. /

Nors šios dainos apverkia, apraudoja ištremtuosius i Sibirą ir žuvusius partizanus, bet kar-

PRIMENAME: Lietuvoje labai laukiami Jūsų siuntiniai
PATARIAME: kreiptis tik i BALTIA EXPRESS
TEIGIAME: vienintelė ir seniausia kompanija patikimiausiai pristatanti Jūsų siuntinius

BALTIA EXPRESS CO. LTD

SUBSIDIARY OF AMBER GROUP PRES. VIDMANTAS RAPŠYS

TIK 90 ct. UŽ SVARĄ, VIRŠ 80 sv.

\$1.00/sv. IKI 80 sv.

— APDRAUDŽIME, PAKUOJAME, PAIMAME IŠ NAMŲ
— SIŪSKITE VISKĄ, NAUJĄ IR NAUDOTĄ: RŪBUS, MAISTĄ, VAISTUS, BALDUS IR AUTOMOBILIUS

LAIVO KONTEINERIS IŠPLAUKIA BIRŽELIO 27 D.

MŪSŲ SUPAKUOTI TIK GERIAUSIŲ AMERIKETIŠKŲ PRODUKTŲ
MAISTO SIUNTINIAI YPAČ LAUKIAMAI LIETUVOJE 40 sv. TIK \$85.00

EXPRESS OPERA CARGO SIUNTOS KAS TREČIADIENĮ
ATVEŽKITE ARBA SIŪSKITE UPS

3782 W. 79th St.

CHICAGO, IL 60652

SKAMBINKITE NEMOKAMU TELEFONU
1-800 SPARNAI (1-800-772-7624) 1-312-284-6449

Chicagoje ir apylinkėse palmam iš namų

TAUTIEČIŲ, VYKSTANČIŲ I LIETUVĄ, DĖMESIUI!

Bendra Lietuvos-JAV įmonė „Vyntas“, vienintelė Hyundai automobilių parduotuvė Lietuvoje, pristato naujus 1992 Sonata ir Pony/Excel automobilius.

- Automobiliai atvežami iš Pietų Korėjos
- Automobiliai specialiai pritaikyti Rytų Europos klimatui ir benziniui
- Visi automobiliai su garantija ir garantiniu aptarnavimu
- Mechanikai ir „management“ apmokyti Amerikoje.

Taip pat parduodami nauji visų modelių džypai, „4-wheel drive“ su dyzeliniais varikliais. Nupirkti automobiliai gali būti Jums pristatyti i Lietuvą aerouoste arba bet kur Lietuvoje.

Visais klausimais prašome kreiptis i:
Aras International, Inc. (Authorized Hyundai Automobile Distributor in Lithuania)

Melbourne, Florida, Tel. 407-728-8467, Fax 407-727-2655
arba

„Vyntas“ (Authorized Hyundai Automobile Dealer), Vilnius, Tel. 42-88-03, 44-88-55

Perkant tiesiai iš platintojų sutaupysite pinigų!

“TORVIL” LTD.

LITHUANIAN PARCEL SERVICE

New prices for packages!

Seasonal discount 12% for all products from the
“Torvil”-92 catalogue

SELF PACKED PARCELS (AIR OR BOAT)
THE MOST ATTRACTIVE LOW PRICES

\$1.80 LB.
Plus service charge

Dear client! We are the only
PARCEL SERVICE
where you can send
MORE FOR LESS!

CALL TOLL FREE CANADA 1-800-661-0210
U.S.A. 1-800-972-9284 or 1-800-932-7995

CANADA Head Office: 63 Galaxy Blvd., Unit #7, Rensselaire, Ontario M9W 5P1
Branch: 404 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel: (416) 758-5250 Fax: (416) 758-5251
Tel: (416) 334-3880 Fax: (416) 334-4810

U.S.A. Head Office: 2136 West Chicago Ave., Chicago, IL 60622
Branch: 100 W. Wacker Drive, Suite 1055, Buffalo, N.Y. 14212
Tel: (716) 279-8258 Fax: (716) 279-8273
Tel/Fax: (716) 884-8880

LIETUVIAI CALIFORNIJOJE

DR. VYTENIO VASYLIŪNO KONCERTAS

Dr. Vytenio Vasyliūno var- gonų koncertas birželio 23 d., 6 v.v., vyks St. Alban Episcopal Church West Holme ir Hilgar gatvių kampe, Los Angeles mieste. Programoje – Otto Nicolay, Herbert Howell, Hugo Distler, Ollivien Massiaen ir Max Reger' veikalai. Los Angeles lietuviai kviečiami koncertan atsilankyti.

Dr. V. Vasyliūnas nuolat koncertuoja Europoje. Š.m. liepos mėn. antroje pusėje jis atliks kelis koncertus Vilniuje,

tu ir pranašauja Lietuvai laisvę. Eilėraštyje „Tai Lietuva“ psl. 310 sakoma: „Grazi tu, Lietuvos žeme, / Kančių prityrusi per daug, / Bet iki laisvos Laisvės / Jau laiko nebedaug. / Suplevė- suos trispalvė, / Vėjo nepu- čiams, / Tada mūsų Laisvės būtų / Visai laisva, laisva.“

Minėdami tragiškus birželi- nius įvykius, prisiminkime ne tik mūsų tremtinius, mirusius Sibire ir nukankintus tėvynėje, bet ir mūsų tautos didvyrius – partizanus. / „Išsėkis tyliai tu, partizane, / Tavo laisvoji šalis liūdes. / Padėjai galvą pačioj jaunystėj – / Lietuva laisvę visad regės. /“ psl. 42.

du koncertus Taline ir rudenį Graze – Austrijoje.

DR. VYTENIS VASYLIŪNAS ASTROFIZIKŲ SUAŽIAVIME

U.C.L.A. – University of Cali- fornia L.A. ruošia astrofizikų suvažiavimą š.m. birželio 22-26 dienomis. Suvažiuoja moksl- ninkai iš įvairių pasaulio kraštų, jų tarpe ir dr. Vytenis Vasyliūnas, Max Plank institu- to profesorius iš Vokietijos. Jis suvažiavime skaitys paskaitas iš astrofizikos sr. ies. Dr. Va- syliūno specialybė yra Jupiteris ir jo satelitai.

VISIEMS VAŽIUOJANTIEMS I LIETUVĄ

paskutinė galimybė užsakyti vieš- butį Vilniaus miesto centre! Tereikia kreiptis i gerai pažįstamą BALTIA EXPRESS ir galėsite užsaky- ti kambarį nedelsiant.
Teiraukites nemokamu
tel. 1-800-SPARNAI
(1-800-772-7624)
Skubėkite! Vietų skaičius ribotas, o važiuojančių daug.

SUPLANUOJAME Jūsų biznio reikalus Lietuvoje.

Kalbame 3 kalbomis, profesionaliai patarnaujame surandant įvairius biznio kontaktus. Atliekame raštinės darbus, sutinkame kargo siuntas, padarome rez- ervacijas suplanuojame dienotvarkes, maršrutus.
Kreiptis:
Diana Kuznecova
Filareto 17-5
Vilnius 2007
Lithuania

STASYS ŠAKINIS Dežytojas

iš vidaus ir iš lauko;
popieruoja kambarių sienas.
Darbas garantuotas.
4612 S. Paulina, Chicago
Tel. 312-827-9107

PARDAVIMAS IR TAISYMAS

MIGLINAS TV

2346 W. 69 St.
Tel. 776-1486

TAISOME

SKALBIMO IR DŽIOVINIMO
MAŠINAS IR SĄLDYTUVUS

Kreiptis i Hermis Deckys
Tel. 585-8624. Nuo 8 ryto iki 6 v.v.
Kalbėti lietuviškai

Dengiami stogai, kalamas

„siding“, bei atliekami namų vidaus remonto darbai. Skam- binti Sigitui: 312-247-2837

VALOME

KILIMUS, BALDUS,
GRINDIS IR SIENAS

J. BUBNYS
737-5168

RACINE KEPYKLA IR

DELIKATESAI

Aticaryta 7 dienas savaitėje. Dide- lis pasirinkimas įvairiausių kepinių ir namuose gaminto maisto – Catering

6216 S. Archer Ave.
Chicago, IL 60638
Tel. 581-8500

WAGNER

MAŠINOS RAŠTINĖMS

Parduoda • Taiso • Priedai,
ir Reikmenys
Virš 75 metų
patikimas patarnavimas

TYPEWRITERS • COPIERS
FAX • CALCULATORS

5610 S. Pulaski Rd.
Phone (312) 581-4111

V. T. ELECTRIC CO.

Licensed, Insured – Bonded

436-6937

Elektros ir namų apšildymo
sistemų pataisymai.

– Vytautas Taras

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

**GREIT
PARDUODA**

**RE/MAX
REALTORS**
(312) 586-5959
(708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar Parduodant
- Greitas ir Sąžiningas Patarnavimas
- MLS kompiuterių ir FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltul
- Perkame ir Parduodame Namus,
- Apartamentus ir Žemę.
- Pensininkams Nuolaida.

NEAR MILWAUKEE & AUSTIN (600 W.)

BRICK RANCH

2 bdrn., 2 baths, C/A, Fenced yd., garage,
IN-LAW APT. \$136,900. (\$10,000 down)
(708) 382-4519

Century 21

KMIECIK REALTORS
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER

284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti na-
mus, kreipkitės i Danutę Mayer. Ji
profesionaliai, sąžiningai ir
asmeniškai patarnaus. Įkainavimas
veltul.

FOR RENT

FOR RENT

Union Pier, MI 2 bdrn. cottage
1½ bl. from the lake.

Call 616-756-9217

Išnuomojamas 2 mieg. kamb. bu- tas, antrame aukšte, Marquette Pk. apyl. arti Šv. Kazimiero vienuolyno. Trys šimtai penkiasdešimt i mėn. Kreiptis: 312-925-8809

HELP WANTED

Reikalingas vienas darbi- ninkas, „partime“. Turi šiek tiek mokėti angliškai; \$30 i dieną. Skambinti: 312-767-2401

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%–20%–30% pigiau mokėsit
už apdraudą nuo ugnies ir automobilio
jas mus.

FRANK ZAPOLIS

3208½ West 95th Stret
Tel. – (708) 424-8654
(312) 581-8654

ELEKTROS

VEDIMAI – PATAISYMAI

Turiu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir
užmiesti. Dirbu greitai, garantuoti ir sąži-
ningai.

312-779-3313

KLAUDIJUS PUMPUTIS.

NERINGA Restoranas

2632 W. 71 St., Chicago, IL 60629
tel. 312-476-9026

turi naujus savininkus.
Mes kviečiame jus atsilankyti i para-
gaut mūsų gaminamus geriausius Ma-
quette Parke lietuviškus bei amerikie-
tiškus valgius. Marquette Pk. apylinkėje
pristatome i namus bei mokesčio
Siūlome savaitinius kuponus už pasto-
vią kainą.

MASTER PLUMBING COMPANY

Licensed, Bonded, Insured
Nauji darbai ir pataisymai. Virtuvės
ir vonios kabinetai. Keramikos ply-
telės. Karšto vandens taškai, pom-
pos. Išvalome užsikimšusius
vamzdžius.

BEN SERAPINAS 708-636-2960

REAL ESTATE

BELL-BACE REALTORS
J. BACEVICIUS
6529 S. Kedzie Ave.,
Chicago, IL 60629
(312) 778-2233

INCOME TAX – INSURANCE

- Namų pirkimas ir pardavimas
- MLS kompiuterių ir FAX pagalba
- Veltul namų įvertinimas
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- Visi agentai kalba lietuviškai
- Nuolaida pensininkams

ŠIMAITIS REALTY

Viktoras Šimaitis
Irena Blintribienė

Nuosavybių pardavimas. INCOMETAX
5953 S. Kedzie Ave.
Tel. 436-7878

Parduodamas „mobile home“

Arrow Ridge Estate, 11701 S.
Ridgeland sklypas 66, nauja sekci-
ja, Worth IL 60482 Atviras apžiū-
rėjimui šėd. birželio 13 ir
sekm. birželio 14 nuo 12 iki 5 v.
p.p. Skambinti: A. Petrulis
708-448-1089

Vilniuje parduodamas 2 kamb. bt., auto., priekaba ir sodas su namu bei garažas. Kreiptis: tel. (New York) 718-837-9386.

Century 21

REALMART, INC.
6602 S. Pulaski,
Chicago, IL 60629
312-585-6100

BALYS BUDRAITIS

Asmeniškai patarnauja įvairių nuosavy-
bių pirkime bei pardavime, mieste ir
priemiesčiuose. Suinteresuoti skam-
binkite BUDRAITČIUI

Bus. 312-585-6100, res. 312-778-3971

FIRST RATE REAL ESTATE

AUSRA KRISČIŪNAITĖ PADALINIS

Namų pirkimo ir pardavimo atstovė

Patarnauja lietuvių, anglų ir
ispanų kalbomis

• Nemokamas namų
įvertinimas

• Perkame ir
parduodame namus

• Apartamentus ir žemę

• Pensininkams
nuolaida

• Greitas ir sąžiningas
patarnavimas

Malonė kiti kreiptis šiuo telefonu:
(312) 767-2400

4545 W. 67th Street, Chicago, IL 60629

Century 21

ACCENT REALTY, INC.

5265 West 95th Street
Oak Lawn, Illinois 60453

Bus. 708-636-9400
Res. 708-423-0443

ASTA T. MIKUNAS

Profesionaliai ir sąžiningai pa-
tarnauja įvairių nuosavybių pirkime
ir pardavime, mieste ir priemies-
čiuose.

MARQUETTE

PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS
IR MĖGĖJAMS

Daug sutaupysite, pirkdami čia jų
reikmenis. Pasinaudokite patogiu
planu atidedant pasirinktus reik-
menis ypatingai progai! Pilnai
užbaigtų foto nuotraukų aptarna-
vimas. Atidaryta pirmadienį ir
ketvirtadienį vakarais iki 8 valan-
dos. Antradienį, trečiadienį, susikalbėsit
lietuviškai.

3314

Lietuvos nacionalinis parkas Ignalinos rajone. Įvažiavimas.

V. Kapočiaus nuotr.

JŲ VARGO KELIAS NESIBAIGIA

Birželio mėnesį vėl yra proga prisiminti Sibiro tremtinių ir kitų persekiotų golgotą bei jų gyvenimą iš tremties sugrįžus ir Lietuvą. Tokias iškarvas dažnai skelbė ir skelbia iš vergijos išlaisvinusios Lietuvos spauda. Štai, kaip rašė laikraštyje „Respublika“ 1991.X.8 gailėtingoji sesuo Marijona Žiliūtė, mokslus baigus Bavarijoje, nepriklausomos Lietuvos laikais dirbusi įvairiose ligoninėse, o pokario metais buvo vieno iš partizanų vadų Jono Žemaičio – slaugytoja. Po to 7 metus praleido Mordovijos, Permės ir Taišeto lageriuose kaip kalinė. Sugrįžusi iš knygnešio Juozo Žiliaus dukra, dabar sulaukusi senatvės, daug metų gyveno Vilniuje šaltam ir vargingam kambaryje.

Valė Čeplevičiūtė „Respublikoje“ rašo: „Kreipdamasi į sositinės vadovus, rašiau, jog verkiant reikia atrasti jai šiltą butą. O teisingiausia būtų jį padovanoti, nors tai būtų tik dalis kompensacijos už jos tėvo knygnešio Juozo Žiliaus namą, tebestovintį Jurbarkę, kur dabar gyvena svetimi žmonės.“

1991 pavasariui baigiantis butą jai vis dėlto paskyrė – vieno kambario devintame aukšte, be balkono. Pažįstama paštininkė birželį dar atnešė pensiją ir perspėjo, kad daugiau neateis, nes reikia pensiją perrašyti naujuoju adresu. Pasak laikraščio, „štai nuo to karto M. Žiliūtė pensijos ir negauna. Nei pinigų, nei talonų... nes biurokratinės teisinosi, jog buvo kažkas ne taip apskaičiuota...“ Raudonasis kryžius savo globotinei skyrė pašalpą – buvo nuomai ir būtiniausiems produktams, kuriuos superka ir atneša draugijos gailėtingoji sesuo, nes M. Žiliūtė be pagalbos ir pro duris jau negali išeiti.

Straipsnis baigiamas šiais žodžiais: „Ji šviesaus proto ir didelės gyvenimiškos išminties moteris, neseniai ištarė karčius žodžius: „Aš jau nebetikiu jokia valdžia“.“

Nors „Respublika“ to ir nerašo, bet gali kilti įtarimas, kad dėl nerangumo kalti gal ir dar vis įvairiose įstaigose tebekaraliaujantieji senosios komunistinės valdžios (nomenklaturės) pareigūnai.

Tremtiniai susitiko teisme

Tas pats laikraštis „Respublika“ virš cituojama antraštė

paskelbė straipsnį 1991.XI.22 nr. Pokario metais, kaip ir tūkstantčiai kitų ūkininkų, į Sibirą buvo išvežta ir Onos Venclovauskaitės šeima. Kai ji su motina ir broliu sugrįžo į tėviškę, rado ją nugriautą. Laikinais prieglaudė Ukmergėje pas buvusią klasės draugę, gydytoją J. Adomaitę. Paskui Venclovai nusipirko mažą medinį namelį Utenos gatvėje. „Tai buvo kiau ru stogu lūšna, supuvusiomis lubomis, grindimis, sienomis. Pagrindinis privalumas – pigu, nes Sibiro santaupos buvo labai menkos“.

Per tris dešimtmečius brolis ir sesuo Venclovai remontavo sodybą. Ją suremontavę, išsikėlė šulinį, įrengė kanalizaciją, išvežė kiemo grindinio akmenis ir įveisė sodą, gėlynus. Per šį laiką mirė motina ir brolis. Pasak straipsnio, „Onai Venclovaitėi atrodė, kad po tiekios negandų, tekusių jos šeimai, nors senatvės ramiai sulauksianti...“

Bet štai vieną dieną atėjo kvietimas į teismą: „atsirado buvusi šio namo šeimininkė, 84 metų Breiva Nodelfeiniene, gyvenanti Bernaule...“ Nodelfeiniene patikėtinis jos sūnus Ukmergės teisme pasakojė, kad jų šeima iš Ukmergės į Altajaus kraštą buvo ištremta 1941 birželio 14. Pradžioje tėvą atskyrė, o vėliau šeima susijungė Bernaule. Ten sužinojo, kad visi Lietuvoje likę giminės sušaudyti. Prieš kurį laiką perskaitęs laikraštį, kad Lietuvos valdžia grąžina buvusiems savininkams turtą, padavė pareiškimą teismui, nes jo motina, kaip sūnus rašo, vis kartojusi: „Gimiau Ukmergėje, čia noriu ir mirti...“

J. Lenciauskas „Respublikoje“ apie šią bylą taip rašo: „Teismas... atsidūrė keblioje padėtyje: susikirto dviejų tremtinių interesai. Abi jas gina Lietuvos įstatymai! Juk mūsų AT įtvirtino šventą nuosavybės teisę. Tačiau ir Venclovai pirkto namą... teisėtai... Teismas D. Nodelfeinės civilinio ieškinio nepatenkino. Tačiau, ar jau viskam padėtas taškas? Ar daugiau neteks žmonėms, tiek iš kankintiems gyvenime, vėl stoti prieš teisėjus, išgyventi pažeminimą?“

Mane išgelbėjo kunigas

Prieš išmetant senesnius „Gimtojo krašto“ numerius, 1990 spalio 25-31 nr. užkliuvo akys už dar neskaitytą cituojama antraštę straipsnio, kuriame aprašytas žvaidės Fei-

gės Jofe, dabar Stefanijos Gudonienės, likimas. 19-metė mergaitė tarnavo pas Vabalninko teisėją Vitkauską. Vokiečiams atėjus ji su motina ir dviem sesutėmis buvo pakrikštytos katalikėmis. Feigė pakrikštijo ir krikšto tėvu pabuvo kun. Steponas Galvydis, dabar, berods, Traupio klebonas, o seseris – kun. Petras Markevičius, prieš kelis metus miręs Bieliakiemyje.

Kai sužinojo, kad gresia žydai- tei pavojus, teisėjas Vitkauskas patarimo paprašė pas kun. Galvydį. Šis surado jai prieglobstį netoli Svedasų pas savo giminaičius Baltuškas. Tuo tarpu mama ir dvi seseris vokiečiai nužudė prie Pasvalio.

Straipsnyje toliau rašoma: „Stefanija pasakojo, kad vargu ar būtų išlaikiusi tuos piktų žmonių smūgius, jei ne kunigo Stepono Galvydžio parama, nes nelaimės jai nesibaigė ir po karo. Jos dabar ją persekiojo naujų užkariautojų pavidalu. Prasidėjus tremimams, išvežė ir krikštėvio Stepono Galvydžio tėvuką. Kunigas patarė įsikelti į jo tėvų namus Svedasuose“.

Feigė dirbo ūkyje. Vėliau su krikštėvio kun. Galvydžio parama įsigijo savo namuką, ištekojo už buvusio zakristijono Juozo Gudonio. Taip abu ir sulaukė pensijos.

KAUNO PRISIKĖLIMO BAŽNYČIOS ATSTATYMO DARBAI

Kauno Priskėlimo bažnyčios atstatymo komitetas praneša, kad bažnyčioje šiuo metu vykdomi tokie darbai: pradėta atstatinėti Šv. Kazimiero koplyčia (pastatyti pastoliai, mūrijamos sienos); baigiami statyti mediniai pastoliai bokšto viduje, ruošiamasi bokšto stiprinimo darbams; pradėdama atstatinėti bokšto viršutinė dalis, greit jau bus pagaminti abu bažnyčios kryžiai; daromi metalo ruošiniai bokštui tvirtinti, vidaus laiptams, žaibosaugai ir

kt.; imta rengti klebonijos, parapinių patalpų ir teritorijos tvarkymo projektą.

Iki 1992 vasario mėn. atstatomieji darbai išleista daugiau kaip 800,000 rub. Iš suaukotų pinigų (daugiau negu 790,000 rub.) kol kas dar nepanaudotas nė vienas rublis.

Didžiausias rūpestis šiandien – bažnyčios langai. Čekų firma „Kerametal“ žada pagaminti ir jau 1993 liepos mėn. pristatyti reikiamus langus, jeigu jai užtai bus sumokėta 100,000 JAV dolerių, kurių, deja, šiuo metu nėra. Bažnyčios atstatymo darbai praeis dar 600,000 JAV dolerių, už kuriuos ketinama įsigyti lifthus, bažnytinis baldus, igarsinimo aparatūrą, įrengti eksploatuojamo stogo dangą, bažnyčios patalpas bei šildymo sistemą (numatomas grindinis patalpų šildymas).

Ideja pastatyti bažnyčią, simbolizuojančią Lietuvos nepriklausomybę, kilo 1922 m. „Pastatysime didžiulę bažnyčią, tautos įžadų bažnyčią, ant aukšto kalno, matomą iš visur...“ rašė „Laisvės“ žurnale vyskupas P. Bučys. 1928 Kauno m. savivaldybė padovanojo žemės sklypą, ir 1934, pagal architekto K. Reisono projektą, bažnyčią pradėta statyti. Statybos darbai buvo finansuojami

Galbūt Feigės išgelbėjimas ir prisidėjo prie to, kad kun. Steponas Galvydis, kaip ir kitas žydaičių krikštėvis kun. Petras Markevičius, abu tada buvę vikarais Vabalninke, nebuvo ištremti į Sibirą. Chicagoje septintajame dešimtmetyje miręs kun. Galvydis brolis inž. Vytautas man yra pasakojęs, kad Vilniaus vyskupas J. Steponavičius žadėjęs jo brolį kun. Steponą pasiimti pas save sekretoriaus pareigoms. Tačiau vyskupą valdžiai greit ištremus į Zagarę, matyti, kun. Galvydis pateko į jo nemalonę ir buvo iškeltas į nedidelę Traupio parapiją, kur kleboniją įsirengė buvusioje klėtelėje.

VI. R.

DRAUGAS, šeštadienis, 1992 m. birželio mėn. 13 d

7

iš lešų, laisvanoriškai suaukotų Lietuvoje ir JAV. Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, statyba buvo nutraukta, o 1952 Stalinas asmeniškai nusprendė perstatyti bažnyčią į fabriką.

1989 bažnyčia grąžinta tautai ir 1990 pradėta atstatinėti. 1994 atstatymo darbai turėtų būti užbaigti.

Iš Katalikų Bažnyčia Lietuvoje, Nr. 2

A.†A. LEONARDAS ROVINSKAS

Gyveno Lietuvoje, Kybartuose. Mirė 1992 m. birželio 5 d., sulaukęs 82 m. amžiaus. Gimė ir augo Kybartuose. Nuliūdę liko: žmona Juzefa, sūnus Origenas, marti Rita, anūkės – Raselė ir Rimantė ir augtinė Nijolė Platukienė su šeima. Amerikoje velionio liūdi seserys – Maria Dailidienė su vyru Zigmū, Elena Roženienė ir brolis Origenas su žmona Hanna, taip pat pusbrolis Karaitis su žmona Viktorija ir jų šeimos. A. a. Leonardas buvo palaidotas birželio 7 d. Virbalio kapinėse, Rovinskių šeimos kape.

Nuliūdusi šeima.

A.†A. Dr. ALDONAI TAURIENI

mirus, vyrą dr. VYTAUTĄ, sūnus dr. ARVYDĄ ir dr. ŠARŪNĄ su šeimomis giliai užjaučiu.

Liucija Stasiūnienė

GAIDAS-DAIMID

E U D E I K I S
TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE
4330-34 S. California Avenue
Telefonai – (1-312) 523-0440 ir (1-312) 523-9852

4005-07 South Hermitage Avenue
Telefonas – (1-312) 927-1741-1
4348 S. California Avenue
Telefonas – (1-312) 523-0440

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS

Laidotuvių direktoriai nuo 1916 metų praneša
kad atidarė naujus laidotuvių namus

6541 S. KEDZIE
Marquette Parke

Kiti S. C. Lack laidotuvių namai:
11028 Southwest Hwy. * Palos Hills
9236 S. Roberts Rd. * Hickory Hills
2424 W. 69 St. * Chicago

Visų telefonas: 708-974-4410

PETKUS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Laidotuvių namai Chicagoje ir priemiesčiuose.
Visus laidotuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS

PADEKITE LIETUVAI -- PADEdami SAU!

Pakeiskite savo ilgą telefoninių distancijų kompaniją į ACC LONG DISTANCE CORP.

- Žemesnės kainos - į visas JAV vietas, palyginant su AT&T, MCI, SPRINT ir kt.
- Tiesioginis skambinimas (Direct Dial) - į Lietuvą ir į visas kitas pasaulio šalis.
- Parama Lietuvai - ACC LONG DISTANCE CORP. skiria 3% Jūsų telefoninių išlaidų (kas mėnesį) Lietuvos Respublikos Ryšių Ministerijai.

ACC LONG DISTANCE CORP., veikianti nuo 1981 metų, aptarnauja visą Ameriką ir virš 180 pasaulio kraštų.

Jeigu Jūs gyvenate Illinois, Massachusetts, New York, Connecticut (dalis) arba Kanadoje, prašau skambinti: 1-800-388-3414, arba 1-800-456-6000.

ACC LONG DISTANCE CORP.
39 State Street
Rochester, New York 14614

**INTERNATIONAL
TRAVEL CONSULTANTS**

Organizuojame grupines ir individualias keliones į Lietuvą ir visus kitus pasaulio kraštus žemiausiomis kainomis.

CARGO — siunčiame oro linija

„ŽAIBAS“ — virš 10 skirtingų paketų pasirinkimas su garantuotu pristatymu į namus Lietuvoje per 10 darbo dienų.

9525 South 79th Avenue
Hickory Hill, Illinois 60457
Telefonas (708) 430-7272

223 Kalvarijų gatvė
Vilnius, Lietuva
Telefonas 380-115 ir 778-382

Midland Federal Savings and Loan Association

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Aprausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2567 WEST 69th STREET
(1-312) 925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
(1-312) 254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
(708) 598-9400

APLINK MUS

x Jelcinas atvyksta į Ameriką. Demonstracijos ruošiamos trečiadienį, birželio 17 d. 12 val. p.p. bus eisena nuo šiaurinės pusės Daley Center iki Federal Building. Pavergtų tautų komitetas prašo, kad plakatai užrašai būtų dėl išvedimo buv. sov. kariuomenės iš Pabaltijo, o ne prieš patį Jelciną.

x Birželio 14 d. bus minima ištremimai į Sibirą ir jų tragiškos aukos. Brighton Parke šia proga bus iškilmingos Mišios Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje 10:00 v.r. Per Mišias giedos solistė Dalia Kučienė ir bažnyčios choras. Po Mišių bus padedamos gelės žuvusių pagerbimui prie lietuviško kryžiaus parapijos kiemelyje. Po šių apeigų bus tęsiamas referendumas parapijos salėje, 4400 S. Fairfield Ave. iki 2:00 v. p.p. LB Brighton Parko apylinkėje valdyba šia proga ruošia pietus parremti Pasaulio LB Seimui.

„Lietuvos aidą“ vyr. redaktorius S. Stoma lankėsi Chicagoje, Jaunimo centre po pranešimo susitikimo su dr. K. Erikingu.

Jono Tamulaičio nuotr.

x PLB seimo metu Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, vyks dvi parodos: kraštų bendruomenių darbų paroda ir lituanistikos švietimo bei lituanistikos auklėjimo parodos parengiamuosius darbus koordinuoja JAV LB švietimo tarybos pirmininkė Regina Kučienė. Abiejų parodų darbų koordinatore yra Dailės muziejaus direktorė Dalia Šlenienė.

x „SAGIL'S restoranas yra lietuviška valgykla su daugybe skaniausių lietuviškų patiekalų. Neatsilankę nežinosite, kaip gausiai, gardžiai ir nebrangiai galite pas mus papieptauti. Sav. J. Liutikienė ir I. Naujoji. „Sagil's“, 6814 W. 87 St., Burbank, IL 60459, tel. 708-598-0685.

x DĖMESIO VIDEO APARATŲ SAVININKAI! Norėdami tikrai kokybiškai išvesti video įrašus iš Lietuvoje naudojamų PAL sistemos į amerikietiško NTSC ir atvirkščiai, kreipkitės į INTERVIDEO. Su moderniausia „digital“ aparatūra, už prieinamą kainą mes perrašome visą pasaulio video ir filmo formatus. Mūsų adresas: INTERVIDEO, 3533 S. ARCHER AVE., CHICAGO, IL 60609, Tel. 312-927-9091. Sav. Petras Bernotas.

x Iš Lietuvos neseniai grįžęs Valdas Adamkus pasiūlys išpūdziais ir atsakys klausimus birželio 21 d., 12 val. p.p., Pasaulio lietuvių centre. Įėjimo auka – Lietuvių Amerikiečių Dental Assistance to Lithuania (ADAL) veikla.

x Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime Australijos Lietuvių Bendruomenei atstovaus ALB Krašto valdybos pirm. V. Martišius, „Mūsų pastogės“ redaktorius Vincas Augustinavičius, Australijos Lietuvių dienų komiteto pirm. Alius Migus ir prof. dr. Z. Budrikis.

x Lietuvos Vyčių 112 kuopos paskutinis prieš vasarą susirinkimas bus antradienį, birželio 16 d. 7:30 val. vak. Švč. M. Marijos ėjimo parapijos salėje. Nariai būtinai turi dalyvauti ir pasirašyti igaliojimus delegatų 79-tam tautiniam susirinkimui Allentown, Penns., Hilton viešbutyje liepos 16-19 dienomis.

x Referendumas dėl buvusios sovietų kariuomenės išvedimo iš Lietuvos vyks LB Brighton Parko apylinkėje sekmadienį, birželio 14 d., nuo 9:00 v.r. iki 2:00 v. p.p. Nekalto Prasidėjimo parapijos salėje 4400 S. Fairfield Ave. Nėglintieji atvykti į balsavimo būstinę dėl ligos gali skambinti S. Daulienė, referendumo komisijos pirmininkei 847-4855, arba referendumo komisijos pirm. pavaduotojui Broniui Liūnui 376-2625, šeštadienį. Ligoniams bus sudaroma galimybė įteikti savo slaptą balsą namuose.

Lietuvos Vyčių tautinių šokių grupė pasirodė Šokių šventei.

Martyno Vidzbelio nuotr.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

BAISIŲJŲ BIRŽELIO IVYKIŲ MINĖJIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos Chicago skyriaus Baisių birželio įvykių ir lietuvių tautos Genocido minėjimas rengiamas birželio 14 d., sekmadienį, šia tvarka:

10 val. ryto vėliavų pakėlimas Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčios aikštėje, Vytauto D. Šaulių rinktinėje pravedant „Dalyvauja ir jūrų šaulių „Klaipėdos“ kuopos bei gen. T. Daukanto kuopos šauliai ir šaulės. 10:30 val. ryto iškilmingos pamaldos toje pačioje bažnyčioje. Pamaldų metu giedos parapijos choras, muziko A. Lino vadovaujamas.

10:30 val. ryto pamaldos Lietuvių Evangelikų liuteronų „Teviškės“ parapijos bažnyčioje. 11:00 val. ryto pamaldos Lietuvių Reformatų Ziono parapijos bažnyčioje.

12 val. dieną minėjimas parapijos salėje, 6820 S. Washtenaw Ave. Tai diena pritaikyta žodį tars Vytautas Krasiūnas. Specialią meninę programą

atliks Algimantas Barniškis, svečias iš Lietuvos. Po minėjimo kavutė.

Organizacijos su vėliavomis, moterys ir mergaitės tautiniais drabužiais ir visa lietuviškoji visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJĄ PRISIMINĖ SIMONĄ DAUKANTĄ

Birželio 11 d., ketvirtadienį, Lietuvių istorijos draugija Seklyčioje turėjo savo eilinį susirinkimą, kuriame buvo prisimintas vienas iš pirmųjų Lietuvos giedos parapijos choras, muziko A. Lino vadovaujamas. 10:30 val. ryto pamaldos Lietuvių Evangelikų liuteronų „Teviškės“ parapijos bažnyčioje. 11:00 val. ryto pamaldos Lietuvių Reformatų Ziono parapijos bažnyčioje.

12 val. dieną minėjimas parapijos salėje, 6820 S. Washtenaw Ave. Tai diena pritaikyta žodį tars Vytautas Krasiūnas. Specialią meninę programą

x Svarbu žinoti, kas vyksta kasdien besikeičiančioje Lietuvoje? Neturintiems galimybių klausytis „Rytmečio ekspreso“ nuo pirmadienio iki penktadienio 11 val. ryto per WPNA 1490 AM bangomis, siūloma savaitinė Lietuvos įvykių apžvalga „Labas rytas!“ iš tos pačios radijo stoties sekmadieniais nuo 8 val. ryto. Dėl skelbimų kreipkitės tel. (708) 524-9762 arba adresu: P.O. Box 3878, Oak Park, IL 60303. Laidos girdimos Illinois, Indiana ir Michigano valstijose. Klausykite ir būsite informuoti!

(sk)

x Kaip ir anksčiau, Atlanta laukia Jūsų siuntinių į Lietuvą. ATLANTA IMPORT EXPORT, 2719 West 71st Street, Chicago, IL 60629. Tel. (312) 434-2121.

(sk)

x Optical Studio, 2620 W. 71st St., Chicago, IL 60629, tel. 312-778-6766. Kreiptis į Aloną Kaminskiene. Darbo val.: trečd.-penkt. 1 v. p.p.-5:30 v.v., ketvd. 10 v.r.-6 v.v., šešt. 10 v.r.-1 v. p.p. Pirmad. ir antrd. uždaryta.

(sk)

x Baltic Monuments, Inc., 2621 W. 71st Street, Chicago, IL, Tel. (312) 476-2882. Visų rūšių paminklų, žemiausios kainos, geriausiomis sąlygomis.

(sk)

x Ligos draudimas atvykusiems iš Lietuvos ir kitų kraštų. Kreiptis pas A. Lauraitį, A. & L. Insurance Agency, 4651 S. Ashland Ave., Chicago, IL 60609. Tel. 1-312-523-9191.

(sk)

x Gražina (Biciūnaitė) ir Lloyd Bradbury (IL) parėmė IX Tautinių Šokių šventę 250 dolerių auka. Šventės lėšų telkimo komisija nuoširdžiai dėkoja už paramą.

(sk)

Ap. Bagdonui už kruopščiai paruoštą paskaitą ir už nepasidžiavimą ją perskaityti nors ir ne taip gausiai susirinkime. Klausytojai iškėlė keletą klausimų, į kuriuos prelegentas atsakė. Daugelis prašė, kad paskaita būtų kur nors atspausdinta.

Susirinkimui pasibaigus buvo vaišės, paruoštos Pr. Masilionienės. Dar valandėlę pasikalbėta, pabendrauta ir išsiskirstyta, vieni kitiems linkint gerų atostogų.

P. R.

IŠ ARTI IR TOLI

Dviem kalbom iškambos prie lietuvių Kovo 11-sios gimnazijos Punske.

LENKIJA

– Kovo 11-ąją šventėme Lietuvos valstybingumo. Ta proga Punsko licejui buvo suteiktas Kovo 11-osios vardas, o Kumpočių kaime atidengtas šį įvykį įamžinantis paminklas. Į iškilmes atvyko gausi Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojo Bronislovo Kuzmicko vadovaujama Lietuvos Respublikos delegacija. Delegacijos sudėtyje Kultūros ir švietimo ministro pavaduotojas Vincas Dienys, Aukščiausiosios Tarybos deputatai – Užsienio reikalų komisijos pirmininkas Vidmantas Pavilionis, Nijolė Ozelytė, Virgilijus Kačinskas, Piliiečių teisių ir tautybių komisijos pirmininkas Jurgis Jurgelis, Ryšių su tautiečiais Tarybos pirmininkas Audrius Antanaitis, Piliiečių chartijos tarybos pirmininkas Julius Šalcauskis, Lenkijos-Lietuvos fondo pirmininkas Vidmantas Galdikas, „Katalikų pasaulio“ vyr. redaktorius, kunigas Aušvydas Belickas, Lietuvos laikinasis reikalams, 3. šiaip pasiskaitymui knygtės, dažniausia verstinės, 3. žodysakio rinkiniai ir, 5. istoriniai raštai, kurie yra svarbiausi. Prelegentas apibūdino S. Daukanto istorinių raštų turinį ir kalbą, kuri nepaprastai turtinga ir vaizdi. Jo sakiniai ilgi, mėgsta daugianarius periodus, ypač aprašydamas Lietuvos girias.

Baigdamas prelegentas pabrėžė, kad visų S. Daukanto raštų vedamoji mintis – savo krašto meilė, ypač ta meilė, kuri kreipta į kėlėnčią liaudį, iš kurios pats buvo kilęs. Baigęs paskaitą, Ap. Bagdonas dar perskaitė ištrauką iš S. Daukanto „Istorijos žemaitiškos“ ir savo eilėraštį „Simonui Daukantui“ iš nesenai Lietuvoje išleisto jo poezijos rinkinio „Likėma laiptaas“. Abu dalykus perskaitė žemaitiškai, bet klausytojai lietuviškai suprato ir be vertėjo. Pirm. J. Masilionis padėkojo

vertiais partneriais. („Aušra“ Nr. 6).

J. A. VALSTYBĖSE

– Miami ALTO skyriaus pirmininku ilgą laiką buvo K. Radvila, kuris kartu su valdyba atsisakė toliau kandidatuoti. Neatsiradus savanorių, skyriaus veiklai vėdavuti ir sudaryti valdybą, pavesta patyriam visuomenininkui Mykolui Vitkui. Tęsiant veiklą, balandžio 26 d. buvo surengta išvykagegužinė Irenos Stongvilaitės erdvioje rezidencijoje.

– Lietuvių respublikonų St. Petersburgo klubo valdybos ir narių metinis susirinkimas įvyko gegužės 19 d. Florida Power korporacijos salėje. Pirm. D. Bobelienė savo pranešime paminėjo, kad praėjusi metai nebuvo lengvi; lietuviai šaltai reaguavo dėl prezidento G. Bush politikos Lietuvos atžvilgiu. Dabar reikalai taisosi, kad prezidentas vis daugiau išsivaduoja iš tam tikros tautybės įtakos. Floridoje reikalai irgi gerėja, nes demokratams nepavyko pagal jų nuožūrą nustatyti naujų distriktų ribų. Išd. S. Vaškenė pranešė, kad praėjusių metų laikotarpį turėta 609.83 dol. pajamų ir išleista 532 dol. Balansas gegužės 4 dien. 706.15 dol. Į valdybą išrinkti: P. Žiaukas – pirmininkas, vicepirm. – R. Usvaitienė, sekret. – P. Jančauskas, išdžin. – V. Meiluvienė. Kontrolės komisija liko ta pati: A. Armalis, A. Shukis ir Br. Zabukas. Išrinkti direktoriai: V. Mažeika, L. Alvarado, J. Šulatis ir A. Baukenė; kandidatai liko A. Paulionis.

– BALF'o 143-čio skyriaus metinis susirinkimas įvyko gegužės 12 d. Florida Power korporacijos salėje. Išrinkta nauja skyriaus valdyba. Pirmininke pasiliko dr. A. Valienė. Kiti valdybos nariai parengė dar nepasiskirstę. Nutaarta ateinančių rudenį praveisti „garage sale“ Lietuvių klubo kieme. Nariai, prijaunantys ir visuomenę prašoma aukoti geras baldus ir rūbus. Sautakotus daiktus jau dabar prima A. Grabauskas, 650 59th Ave., St., Pet. Beach tel.: 360-8060.

– „Audros“ šokėjai, norėdami užsidirbti lėšų kelionei į IX Tautinių Šokių šventę Chicagoje liepos 5 d., suorganizavo birželio 6 d. „YARD SALE“ Lietuvių klubo kieme; buvo proga atsikratyti nereikalingų daiktų ir paremti tautinių šokių grupę.

– Tragiškųjų birželio įvykių minėjimas įvyks birželio 14 d. Lietuvių klube po pietų. Birželio 21 d. bus paminėta Tėvų Diena bus paminėta birželio 21 d. pietų metu Lietuvių klube.

– Žuvautojų klubas, vadovaujamas P. Vasiliausko, savo tradicinę išvyką į Desoto parką suruošė gegužės 12 dieną. Dalyvavo 58 nariai ir svečiai, kai kurie net iš Largo. Žuvų gaudymo varžybose didžiausias žuvis pagavo Rirkūnas, J. Simolėdas ir Vizgirdas. Jie gavo įkalbines pinigines premijas. J.N.

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-5162
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. (708) 301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
~ Tel. (1-312) 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v.r. iki 1 val. d.

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvinkas
2501 W. 69th Street
Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 778-0800
Valandos pagal susitarimą

Kad „Draugas“ išliktų dienraščiu, rėmėjai, bendradarbiai ir skaitytojai prašomi pagalbos. Ruošdami testamentinius palikimus, nepamirškite „Draugo“ ir jo leidėjų. Viename punkte maloniai prašome įrašyti: „I give and bequeath the sum of... to „Draugas“ (arba to the Lith. Marian Fathers), 4545 W. 63th St., Chicago, IL 60629. Aukos „Draugui“ ir Tėvų marijonų vienuolijai nurašomos nuo valstybinių mokesčių.